

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Proces zápisu lázeňských míst v Karlovarském kraji na seznam
světového dědictví UNESCO – připravenost, přínosy, rizika**

**Procedure of inscription of spas in the Karlovy Vary region on the
UNESCO World Heritage List – readiness, benefits, risks**

Daniela Volfová

Plzeň 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Proces zápisu lázeňských míst v Karlovarském kraji na seznam světového dědictví UNESCO – připravenost, přínosy, rizika.

vypracoval/a samostatně pod odborným dohledem vedoucí/vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 8.8.2021

v. r. Daniela Volfová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu své bakalářské práce, Ing. Janu Tluchořovi, Ph.D, za odborné rady, ochotu a cenné připomínky, které mi po dobu psaní této bakalářské práce poskytoval.

Obsah

Úvod	8
1 Organizace UNESCO	9
1.1 Základní informace o UNESCO	10
1.2 Orgány a mezinárodní dokumenty UNESCO.....	11
1.3 ICOMOS	Chyba! Zázložka není definována.
1.4 Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO	13
1.5 Česko a UNESCO.....	14
1.6 Sdružení České dědictví UNESCO.....	17
2 Proces zápisu na Seznam UNESCO	18
2.1 Mimořádná univerzální hodnota	18
2.2 Indikativní seznam	19
2.3 Proces přípravy nominace statku k zápisu na Seznam	20
2.4 Management plán.....	21
2.5 Sledování stavu statků světového dědictví	22
3 Představení nominace a lázeňských míst v Karlovarském kraji.....	23
3.1 Karlovy Vary	25
3.2 Mariánské Lázně.....	27
3.3 Františkovy Lázně.....	28
4 Zainteresané strany, očekávání, přínosy a dopady zápisu.....	30
5 Metodika práce	34
6 Rozhovory.....	35
6.1 Společná část rozhovorů	35
6.2 Site manageri	39
6.3 Vedoucí informačních turistických center	42

6.4	Celkové shrnutí rozhovorů – rozpracovat po tématech.....	46
7	Analýza infrastruktury a průzkum veřejných toalet.....	48
7.1	Karlovy Vary.....	49
7.2	Mariánské Lázně	54
7.3	Františkovy Lázně	59
8	Závěrečná doporučení.....	63
	Závěr.....	65
	Seznam použitých zdrojů.....	67
	Seznam tabulek.....	72
	Seznam obrázků	73
	Seznam příloh	74
	Přílohy	
	Abstrakt	
	Abstract	

Úvod

Lázeňství je opakovatelná příležitost, jak si zařídit skutečný odpočinek. Během pobytu není potřeba jakéhokoliv plánování, vše je kompletně zařízeno a připraveno. V této oblasti je připraveno mnoho relaxačních procedur a služeb, které zajišťují bezstarostnou dovolenou. V České republice je v současné době k dispozici třicet šest lázeňských míst, ve kterých se odborníci postarají nejen o blaho těla za pomoci nejrůznějších lázeňských procedur, ale také nabídnou odpočinek a relaxaci.

Města, kterými se zabývá tato bakalářská práce mají jedno společně. Základem lázeňské léčby jsou minerální vody, jakožto jedinečný přírodní zdroj, jehož účinky jsou prověřeny staletou praxí a specializují se na podobné problémy, a to problémy trávicího ústrojí, pohybového aparátu či látkové výměny, jako je například cukrovka, ale také mnoho dalších problémů.

Po celém světě je podobných míst nespočet, ovšem nominace, do které jsou zahrnuty právě sledovaná lázeňská města Karlovarského zahrnuje 11 nejkrásnější tradičních lázeňských měst Evropy. Tato nominace, Slavné lázně Evropy, je jedinečným dokladem fenoménu evropského lázeňství a Západočeský lázeňský trojúhelník má tu čest být součástí této sériové nominace. Lázeňská místa usilují o zápis již dlouhá léta. Nominace je připravována již od roku 2014 a ve druhé polovině roku 2021 proběhlo rozhodnutí o zápisu na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO s kladným výsledkem, tedy zápisem. Vzhledem k datu rozhodnutí se téma stává v tomto roce aktuálním.

Hlavním cílem této bakalářské práce je zhodnocení připravenosti lázeňských míst v Karlovarském kraji, tedy Karlových Varů, Mariánských Lázní a Františkových Lázní, na zápis na seznam světového dědictví UNESCO, identifikace možných přínosů a rizik z hlediska veřejné správy a návrh odpovídajících doporučení na základě zjištěných informací. Práce se zabývá situací především z pohledu veřejné správy. Metodicky je využíváno především rozhovorů s vybranými představiteli veřejné správy.

Pro naplnění daného hlavního cíle je důležité stanovit i cíle dílčí. K primárnímu cíli jsou stanoveny čtyři dílčí cíle.

První dílčím cílem je přestavení organizace UNESCO a souvisejícím seznamem světového kulturního a přírodního dědictví, zároveň je vhodné si i definovat, kdo tuto

organizaci zastřešuje a co je jejím cílem. S tímto krokem souvisí popsání procesu zápisu na tento seznam se zaměřením na lázeňská místa Karlovarského kraje a definování jednotlivých kroků spolu se zodpovědným orgánem a osobou, která v konkrétní části byla zodpovědná za její splnění.

Druhým dílčím cílem je stručné vymezení jednotlivých zainteresovaných stran, aby bylo zřejmé, kterých subjektů se tento zápis může dotknout. Spolu s tímto jsou v dané kapitole představeny přínosy a dopady zařazení památky na Seznam UNESCO.

Třetím dílčím cílem je realizace a vyhodnocení provedených rozhovorů ve zvolené zainteresované skupině, tedy veřejné správě. Rozhovory jsou provedeny se site manažery a řediteli informačních turistických center zvolených lázeňských míst.

Posledním dílčím cílem je navržení vhodných doporučení pro zvolený sektor na základě odpovědí z rozhovorů a provedené analýzy se zaměřením na nejhůře hodnocené oblasti.

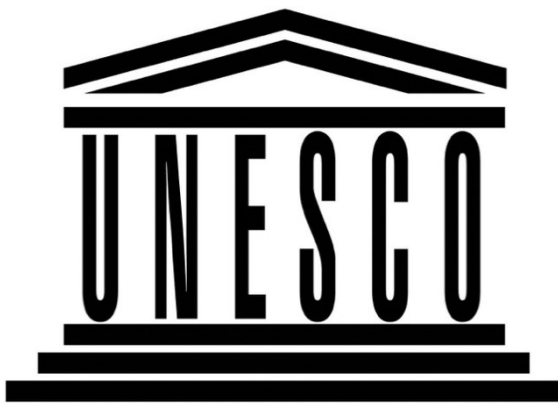
1 Organizace UNESCO

Tato kapitola se zabývá Organizací spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO). Tato organizace je součástí Organizace spojených národů (OSN) a jedná zastřešujícím orgánem pro Seznam světového kulturního a přírodního dědictví, který je důležitou částí této bakalářské práce. Je zde uvedena historie a orgány organizace a jak jsou vybírány statky na tento seznam. V této kapitole je dále zahrnuta Mezinárodní rada památek a sídel (ICOMOS, anglicky International Council on Monuments and Sites), která posuzuje nominované statky a popis, jak probíhalo posuzování Západočeského lázeňského trojúhelníku.

1.1 Základní informace o UNESCO

Pojem UNESCO vznikl zkratkou United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, v českém jazyce Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu. Znak organizace viz Obr. 1.

Obrázek 1: Znak organizace UNESCO

Zdroj: Info Česko (2021)

Jedná se o specializovaný orgán OSN, který usiluje o budování míru prostřednictvím mezinárodní spolupráce v oblasti vzdělání, vědy a kultury. Tento program přispívá k dosažení cílů udržitelného rozvoje, které byly přijaté Valným shromážděním v roce 2015. (UNESCO, 2021)

Organizace vznikla na základě tzv. Konstitučního aktu nebo také Ústavy UNESCO na konferenci v Londýně po ratifikaci prvními dvaceti státy v roce 1946, mezi nimiž bylo i tehdejší Československo. (Poznej světové dědictví UNESCO, 2021)

Podnět ke vzniku UNESCO dala druhá světová válka a hrůzné činy s ní spojené. Cílem bylo zajistit, aby se neopakovaly podobné činy a konflikty v budoucnu prostřednictvím intelektuální a morální solidarity lidstva. Sídlo organizace se nachází v Paříži na náměstí Palace de Fontenoy a hlavními jazyky jsou angličtina a francouzština. (Kučová, 2009; UNESCO, 2021)

UNESCO působí tematicky ve čtyřech hlavních oblastech a to vzdělání, věda (přírodní a sociální), kultura, komunikace a informace. Zabývá se ale i dílčími tématy, jako jsou lidská práva, klimatické změny, trvale udržitelný rozvoj a mnoho dalších. (UNESCO, 2021)

1.2 Orgány a mezinárodní dokumenty UNESCO

Ústava organizace UNESCO definuje tři hlavní orgány:

- Generální konference UNESCO – Jedná se o nejvyšší orgán UNESCO, který se skládá ze zástupců všech členských států, kdy každý stát má jeden hlas.
- Výkonná rada UNESCO – Tento orgán dohlíží na realizaci plnění rozhodnutí Generální konference v období mezi zasedáními.
- Sekretariát UNESCO – Sekretariát je mezinárodní štáb úředníků, kteří pracují v sídle UNESCO a v řadě regionální úřadoven po celém světě. (Poznej světové dědictví UNESCO, 2021)

Mezinárodní dokumenty UNESCO tvoří základní tři druhy. Jedná se o úmluvy, principy a deklaráce. Úmluvy, někdy též nazývané „konvence“, nebo také mnohostranné smlouvy, definují pravidla, který musí každá země respektovat. Principy, nebo také doporučení, dle kterých se má jednat v určitých problémových okruzích a poslední deklaráce, která formulují obecná stanoviska k nějakému závažnému problému. Od začátku UNESCO bylo uzavřeno více než třicet úmluv. (Kučová, 2009)

Mezi hlavní dokumenty UNESCO, které se zabývají kulturním dědictvím jsou podle Kučové (2009):

- Úmluva o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků (Paříž, 1970),
- Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (Paříž, 1972) – jedna z nejznámějších a nejdůležitějších smluv,

- Úmluva na ochranu statků za ozbrojeného konfliktu neboli Haagská dohoda (Haag, 1999),
- Druhý protokol k Haagské úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu (Haag, 1999),
- Úmluva o ochraně kulturního dědictví pod vodou (Paříž, 2001),
- Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví (Paříž, 2003).

V současné době, tedy k první polovině roku 2021 existuje 1121 statků zapsaných na Seznamu světového dědictví ve 167 zemích světa. Tyto památky lze dělit na kulturní, přírodní a smíšené dědictví. Do kulturního spadá 869 památek, do přírodního 213 a do smíšeného dědictví 39 památek. Nejvíce zapsaných památek se nachází v Evropě a Severní Americe a nejméně v Arabských státech. (World Heritage List Statistics, 2021)

1.3 Mezinárodní rada památek a sídel (ICOMOS)

Pojem ICOMOS je zkratkou pro International Council on Monument and Sites, česky Mezinárodní radu památek a sídel. ICOMOS zajišťuje pro UNESCO zpracování komplexních odborných posudků statků navrhovaných členskými státy k zápisu na Seznam světového kulturního dědictví, a to jak z hlediska jejich mimořádné universální kulturní hodnoty, tak co do jejich připravenosti k zápisu. Činností svých členů šíří a popularizuje ICOMOS principy péče o kulturní dědictví a v případě nutnosti organizuje či podílí se na veřejných kampaních na záchranu ohrožených památek. ICOMOS dále pečlivě sleduje a šíří vědeckého poznání i praxe péče o kulturní dědictví. (Český národní komitét ICOMOS, 2019)

Lázeňský trojúhelník navštívila poradní organizace ICOMOS v září roku 2019. Pro zodpovědně osoby to byla téměř dva měsíce dlouhá mise, kdy objížděli všechna města a doporučení této poradní organizace má velkou váhu pro jednání Výboru světového dědictví. (Butaki, 2021)

Jako první do lázeňských měst zamířil generální tajemník GSE Paul Simons, který byl brán jakousi předzvěstí hodnotitelských komisí. Každé město si připravilo program, ovšem experti ICOMOS si během svých misí diktují sami, ale program a připravenost není od věci. Návštěv hodnotitelů musí být přítomni odborníci, kteří dokáží odpovědět na jakoukoliv otázku, která se týká architektury, životního prostředí, ochrany přírody nebo

ochrany zdrojů. Experti mají k dispozici dokumentaci a manažerské plány jednotlivých lázní, na jejich základě si mohou určit, co chtějí vidět. (Plechátá, 2019)

Dne 4. června 2021 byl zveřejněn dokument, kde poradní organizace ICOMOS doporučila mezinárodní sériovou nominaci Slavné lázně Evropy, mezi kterými jsou i lázeňská města Karlovarského kraje, k zápisu na Seznam světového přírodního a kulturního dědictví. Toto doporučení bylo důležitým podkladem pro jednání výboru pro světové dědictví, který se konal ve dnech 16. až 31 července 2021 v Číně. (<https://www.cysnews.cz/top-clanky/mesta-lazenskeho-trojuhelniku-miri-na-seznam-svetoveho-dedictvi/>)

1.4 Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO

K Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví patří definování samotného světového dědictví UNESCO. Tímto pojmem se rozumí veškeré kulturní a přírodní památky na celém světě, které byly organizací UNESCO zvoleny pro svou jedinečnost poté zapsány na Seznam světového dědictví. (Kučová, 2009, str. 55)

Seznam světového dědictví se vytváří na základě Úmluvy o světovém dědictví UNESCO. Na tento seznam jsou zapisovány památky, které mají mimořádné univerzální hodnoty. O samotném rozhodnutí zápisu památky rozhoduje tzv. Výbor světového dědictví, který se skládá ze zástupců smluvních stran úmluvy. (Národní památkový ústav, 2021)

Dle směrnic Úmluvy o světovém dědictví jsou dána kritéria, která musí každá památka, která má být zapsána na Seznam světového dědictví splňovat: (Vlčková, Kučová, Beneš, 2011, s. 45-46)

- I. „představovat mistrovský výtvar lidské tvořivost,
- II. svědčit o výrazné výměně vlivu po dané období nebo vymezené kulturní oblasti, či ve vývoji stavebnictví nebo technologii, monumentálního umění, projektování měst nebo krajinné tvorby,
- III. přinášet jedinečné, nebo alespoň mimořádné svědectví o kulturní tradici nebo o živé či již zaniklé civilizaci,
- IV. představovat vynikající příklad určitého typu stavby nebo stavebního či technologického komplexu anebo krajiny, která je dokladem jednoho či více příznačných období v lidských dějinách,

- V. být vynikajícím příkladem tradičního lidského sídla, tradiční využití suchozemského území nebo moře, které je reprezentativní pro určitou kulturu (nebo kultury) či pro vzájemné působení člověka a životního prostředí, zejména pokud se toto prostředí stalo zranitelným pod dopadem nezvratné přeměny,
- VI. být přímo nebo hmotně spojen s živými událostmi nebo tradicemi, myšlenkovými proudy, způsoby víry nebo uměleckými či literárními díly, která mají mimořádný univerzální význam,
- VII. představovat mimořádné přírodní jevy nebo oblasti, které vyjadřují přírodní krásy a mají mimořádný estetický význam,
- VIII. být mimořádně reprezentativními příklady hlavních stádií v dějinách země, včetně svědectví o životě, geologických procesech probíhajících při vývoji zemských útvarů nebo geomorfologických či fyziografických prvků, které mají velký význam,
- IX. být mimořádně reprezentativními příklady ekologických a biologických procesů v průběhu evoluce a vývoje ekosystémů, jakož i společenství rostlin a zvířat, ať už suchozemských, vodních, pobřežních a mořských,
- X. obsahovat přírodní a nejreprezentativnější a nejdůležitější stanoviště pro zachování biologické rozmanitosti in situ, včetně těch stanovišť, kde přežívají ohrožené druhy, které mají mimořádnou univerzální hodnotu z hlediska vědy nebo zachovalosti.

Lázeňská místa v Karlovarském kraji, spolu s ostatními městy, která jsou nominovaná v sériové nominaci Slavné lázně Evropy, která bude představena později, splňují kritéria čtyři, a to kritérium II, III, IV a VI. Odůvodnění těchto kritérií je zařazeno v kapitole 3.

1.5 Česko a UNESCO

Československá republika patřila mezi původní zakládající členy, kteří přijali Ústavu UNESCO, který vstoupila v platnost v roce 1946. Samotná Česká republika vstoupila do UNESCO dne 22. února 1993. (Ministerstvo zahraničních věcí, 2021)

Do činností UNESCO se Česká republika zapojuje velmi aktivně již od počátku. Je členem většiny mezinárodních úmluv sjednaných v režimu UNESCO a celé řady mezinárodních a mezivládních programů vytvořených Generální konferencí UNESCO. Působí také v řadě mezivládních orgánů těchto úmluv a programů (např. Výbor na

ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu Výbor sídla, Výkonný výbor pro mezinárodní kampaně za vytvoření Muzea Núbie v Asúánu a Národního muzea egyptské civilizace v Káhiře). Česká republika se rovněž v rámci svých možností zapojuje do ochrany kulturních statků v konfliktních oblastech, zejména pak do obnovy památek na území Sýrie a Iráku (Ministerstvo zahraničních věcí, 2021).

Členy České Komise pro UNESCO jsou představitelé ústředních a dalších významných vědeckých, kulturních a pedagogických institucí, jakož i významné osobnosti české vědy a kultury. Předsedou České komise pro UNESCO byl s platností ode dne 1. února 2017 jmenován PhDr. Stanislav Štech, CSc. Vedoucím tajemníkem Sekretariátu České komise pro UNESCO je Mgr. Petr Štěpánek, Ph.D. (Ministerstvo životního prostředí, 2021)

Česká republika je přezdívaná velmocí památek. K českým autorům zabývajícím se památkami UNESCO patří Petr Dvořáček s knihou Nejkrásnější české památky (2008). V České republice se nachází celkem 21 památek UNESCO z toho 14 hmotných a 7 nehmotných památek. České památky jsou svým složením pestré a rozmanité, stejně jako jsou pestré a rozmanité dějiny českého státu. (České dědictví UNESCO, 2021) Ochrana světového kulturního a přírodního dědictví nejen v České republice je důležitým tématem a problémem současnosti. (Damohorský, Stejskal, 2009)

Kompetence ve spolupráci České republiky a organizace UNESCO řeší Ministerstvo kultury. Tato spolupráce je založena na naplňování Úmluvy o ochraně světového a přírodního dědictví. (Ministerstvo kultury, 2021)

V roce 1994 byla vytvořena, jako poradní orgán vlády Česká komise pro UNESCO, která zabezpečuje plnění všech požadavků a úkolů, které vyplývají z členství České republiky v UNESCO. Jejím úkolem je, mimo jiné, i zprostředkování přímého kontaktu s odbornou i laickou veřejností v oborech, které UNESCO zahrnuje. V této komisi má zastoupení i Národní památkový ústav, který se zaměřuje především na činnosti a záležitosti týkající se aktivit v oblasti kultury. (Kučová, 2009)

Na základě akceptování Úmluvy byly postupně připravovány návrhy České republiky k zařazení památek do Seznamu světového dědictví. Tato činnost kontinuálně pokračuje, když jsou průběžně zpracovávány podkladové materiály u těch statků, které by mohly být navrženy na zápis v desetiletém výběrovém cyklu. (Ministerstvo kultury, 2021)

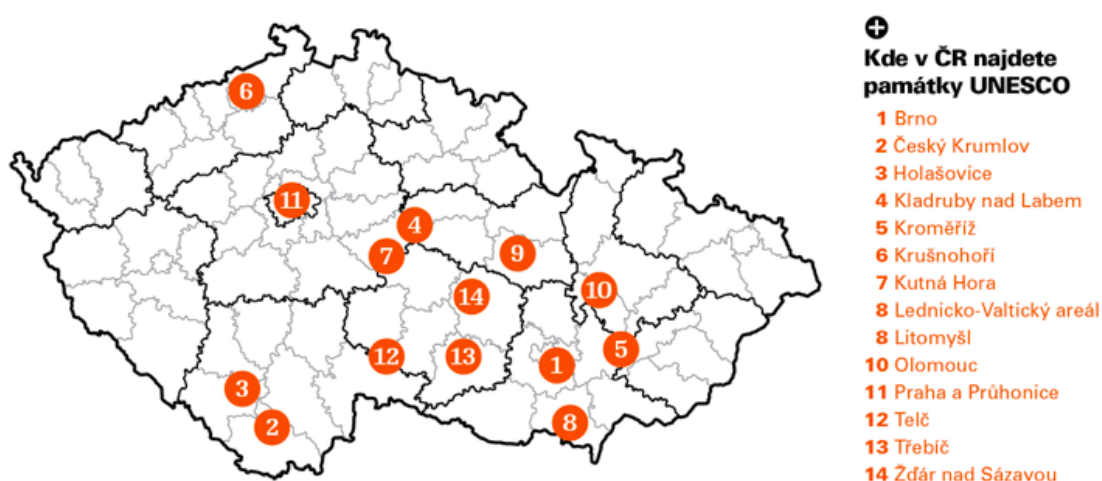
Česká republika má na Seznamu světového dědictví k první polovině roku 2021 celkem čtrnáct hmotných památek a 7 nehmotných památek. Umístění památek viz obr. 2.

Výpis hmotných a nehmotných památek na Seznamu světového dědictví UNESCO v České republice je převzat z webové stránky Českého dědictví UNESCO (2021) (památky jsou seřazeny postupně, dle roku zápisu, který je uveden v závorce):

- Praha (1992),
- Český Krumlov (1992),
- Telč (1992),
- Kostel sv. Jana Nepomuckého ve Žďáru nad Sázavou (1994),
- Kutná Hora (1995),
- Lednicko-Valtický areál (1996),
- Holašovice (1998),
- Zámek a zahrady v Kroměříži (1998),
- Zámecký areál v Litomyšli (1999),
- Sloup nejslavnější Trojice v Olomouci (2000),
- Vila Tugendhat v Brně (2001),
- Židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa v Třebíči (2003),
- Hornický region Erzgebirge / Krušnohoří (2019),
- Kladruby nad Labem – Krajina pro chov koní v Kladrubech (2019).

Stručný popis těchto zapsaných památek je uveden v přílohovém aparátu jako příloha A.

Obrázek 2: Mapa památek UNESCO v ČR

Zdroj: dTest (2021)

Jako jediné přírodní dědictví České republiky jsou starověké a pravěké bukové lesy Karpat a dalších regionů Evropy. Jedná se o souhrnné pojmenování pro 94 oddělených lokalit na území osmnácti evropských států. Tento druh dědictví není v České republice příliš známý, jelikož převážná většina zapsaných památek jsou právě hmotného typu.

Nehmotné kulturní dědictví České republiky:

- Slovácký Verbuňk (2005),
- Masopust (2010),
- Sokolnictví (2010),
- Jízda králů (2011),
- Loutkářství (2016),
- Modrotisk (2018),
- Foukané vánoční ozdoby (2020).

1.6 Sdružení České dědictví UNESCO

České dědictví UNESCO je dobrovolný svazek obcí a měst České republiky na jejichž území se nachází památka zapsaná na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví, zkráceně na Seznamu UNESCO. (České dědictví UNESCO, 2021)

Obrázek 3: Logo organizace České dědictví UNESCO

Zdroj: České dědictví UNESCO, 2021

Zakladatelská listina byla podepsána 29. června 2011 a chce být jakousi lobby skupinou hájící zájmy již zapsaných míst, důležitá je také oblast společné propagace, i cíl osvětový a vzdělávací. Zapsání památky na zmíněný Seznam je vysoce prestižní záležitostí, ale jedná se i o záruku kvality v oblasti turismu a motivací k návštěvě. (České dědictví UNESCO, 2021)

2 Proces zápisu na Seznam UNESCO

Tato kapitola se zabývá procesem zápisu památek na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Je zde zařazena z důvodu, že je toto téma důležitou součástí této bakalářské práce. Kapitola shrnuje aktivity, které musejí být vykonány, aby památka mohla být úspěšně zapsána a kdo je za dílčí kroky zodpovědný v lázeňských městech Karlovarského kraje.

Celý tento proces zápisu byl zahájen již v roce 2011 a ve 2. polovině roku 2021, přesněji 24.7.2021 byl zápis dokončen s pozitivní výsledkem a tím je zapsání Karlových Varů, Mariánských Lázní i Františkových Lázní v sériové nominaci Slavné lázně Evropy na Seznam kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Celý tento proces se řídí dokumentem, který se nazývá „Směrnice k provádění Úmluvy o ochraně světového dědictví“, který je dostupný na stránkách Ministerstva kultury v České republice a pochází z listopadu 2011. Přiložená webová stránka je odkazem na zmiňovaný dokument - <https://www.mkcr.cz/unesco-50.html>.

2.1 Mimořádná univerzální hodnota

Mimořádnou univerzální hodnotou je zamýšlen mimořádný kulturní a přírodní význam, který se dotýká lidstva a přesahuje národní hranice. Tato hodnota je velice důležitá jak pro současné, tak budoucí generace lidstva. (Vlčková, Kučová, Beneš, 2011)

Tato mimořádná univerzální hodnota je:

1. ústředním bodem každé nominace,
2. tím, co je hodnoceno, včetně výstižnosti jejího zdůvodnění,
3. to, proč je statek na Seznam světového dědictví zapsán,
4. to, co je třeba zachovat v rámci ochrany, péče a správy. (Vlčková, Kučová, Beneš, 2011)

Tato hodnota se definuje dle obecných kritérií, která jsou zmíněna v kapitole 1.3. Pokud daná památka splňuje alespoň z jednoho výše zmíněného kritéria, má mimořádnou univerzální hodnotu a lze pokračovat k dalšímu bodu zápisu.

Města Západočeského lázeňského trojúhelníku a další nominovaná města představují jedinečný kulturní fenomén, který dosáhl svého vrcholu v 18. a 19. století. (Františkovy Lázně, 2021)

2.2 Indikativní seznam

První krok, který musí země učinit, je provést „soutěž“ svých důležitých míst přírodního a kulturního dědictví, které se nacházejí na území daného státu. Pokud chce ovšem stát uvažovat o nominaci statku, musel podepsat Úmluvu o světovém dědictví. Tento seznam, někdy nazýván jako předběžný seznam poskytuje prognózu míst, které se stát může rozhodnout předložit k zápisu v následujících pěti až deseti letech. (UNESCO World Heritage Centre, 2021)

Ministerstvo kultury vydává materiál s názvem „Podněty k zápisu na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO – tvorba národního indikativního seznamu“. Tento dokument slouží jako metodická instrukce pro subjekt usilující o zapsání statku na Seznam UNESCO. Vytvořen byl Národním památkovým ústavem v roce 2012. (Ministerstvo kultury České republiky, 2021)

Takový podnět poté podává ministr kultury České republiky, kterým je od srpna 2019 Lubomír Zaorálek. Podnět se poté předává překladateli a pokud je v pořádku, zašle ho Národnímu památkovému ústavu (zkráceně NPÚ) a zároveň Českému národnímu komitétu ICOMOS k odbornému hodnocení. Pokud je toho hodnocení dostatečné, ministerstvo rozhodne o zařazení či nezařazení statku na národní Indikativní seznam do dvou měsíců od data doručení odborného hodnocení. (Směrnice k provádění Úmluvy o ochraně světového dědictví, 1991).

Nezbytným krokem při této fázi je sestavení tzv. Nominačního týmu. Nominační tým tvoří zástupci smluvních stran, tedy zvolení site manažeři, kteří byli zvoleni vedením jednotlivých měst.

V současné době má Česká republika na svém indikativním seznamu zapsáno 18 lokalit, mezi které patří například horský hotel a vysílač na Ještědu, hrad Karlštejn, lázně Luhačovice a další. (Národní památkový ústav, 2021)

Západočeský lázeňský trojúhelník se na tento seznam dostal v roce 2008, kdy splňoval kritéria II, III, IV. Sériová nominace Slavné lázně Evropy je na tomto seznamu od roku 2014, kdy jako celek již splňuje kritéria II, III, IV a VI. (UNESCO World Heritage Centre, 2021)

2.3 Proces přípravy nominace statku k zápisu na Seznam

Příprava nominační dokumentace je nejdůležitější částí celého nominačního procesu a jejím výsledkem je podrobný elaborát o nominovaném statku, který sleduje celou řadu aspektů.

Nominační dokumentace má pevně danou strukturu, kterou musí splňovat a která je dána Operačními směrnicemi. Tento soubor musí být co nejúplnější a musí obsahovat nezbytnou dokumentaci a mapy. Tato nominace je předložena Centru světového dědictví ke kontrole, zda je úplná. Jedná se o devět hlavních kapitol: (UNESCO World Heritage Centre, 2021)

1. Identifikace památky či lokality,
2. popis památky či lokality,
3. odůvodnění hodnot pro zápis a srovnávací analýzy,
4. stav zachování a faktory ovlivňující památku či lokalitu,
5. ochrana a péče o památku či lokalitu,
6. informace o monitoringu,
7. dokumentace,
8. kontakty a odpovědné osoby,
9. podpis jménem nominujícího státu. (Vlčková, Kučová, Beneš, 2011)

Jakmile je nominační soubor dokončen, Centrum světového dědictví jej zašle příslušným poradním orgánům k vyhodnocení. Těmito poradními orgány je již výše zmíněný ICOMOS (Mezinárodní rada pro památky a památková místa a druhým poradním orgánem je IUCN (Mezinárodní unie pro ochranu přírody). (UNESCO World Heritage Centre, 2021)

Sériová nadnárodní nominace byla iniciována v roce 2009. O rok později zpracoval Národní památkový ústav srovnávací analýzu světového lázeňského dědictví, díky které byla vytipována další významná evropská města, která se objevila i v nominaci. Oficiální struktura nominační dokumentace byla vytvořena na konci roku 2013. (Marianskelazne.info, 2021)

Nominační dokumentace jedenácti evropských měst, která o tento zápis usilují, včetně Západočeského lázeňského trojúhelníku, byla podepsána 22.1.2019 na českém velvyslanectví v Paříži, ovšem pracovat se na ní začalo v roce 2011. Za Západočeský

lázeňský trojúhelník podepsali přijímací protokol: starosta Jan Kuchař za Františkovy Lázně, primátorka města Karlovy Vary Andrea Pfeffer Ferklová za Karlovy Vary a starosta Martin Kalina za Mariánské Lázně. Nominační dokumentaci sestavuje nominační tým, který byl k tomuto účelu sestaven. Nominační tým je zmíněn v kapitole 2.2.

Na základě Evaluační mise ICOMOS, která byla zmíněna již výše, má být rozhodnuto o zápisu či nezápisu nominovaných statků. Zde mají na výběr ze tří variant a to pozitivní, neutrální a negativní. Jinak lze rozdělit doporučení do pěti stupňů. Zápis, doporučení, odklad, stažení a zamítnutí.

4. června 2021 byl zveřejněn dokument, ve kterém poradní organizace ICOMOS doporučila mezinárodní sériovou nominaci Slavné lázně Evropy k zápisu na Seznam světového přírodního a kulturního dědictví. Toto doporučení je důležitým podkladem pro jednání Výboru pro světové dědictví, který na svém 44. zasedání ve dnech 16. až 31. července 2021 rozhodlo o zápisu této nominace na Seznam UNESCO. (Infocentrum města Karlovy Vary, 2021)

2.4 Management plán

Management plán, jinak řečeno Plán nakládání se statky zapsanými na Seznam světového dědictví. Účinný Management plán jako dokument pro řízení a odpovědnost za mimořádnou univerzální hodnotu světové památky měl obsahovat takové síle a nástroje, které mají zejména prokázat:

- hlubokou a sdílenou znalost statku ze strany všech zainteresovaných subjektů,
- analýzu existujících a chybějících nástrojů k ochraně mimořádné celosvětové hodnoty statku,
- oficiální a neoficiální plánovaný cyklus, provádění dalšího sledování, hodnocení a reakce,
- účast partnerů a zainteresovaných subjektů,
- přidělování nezbytných zdrojů,
- posilování kapacit určených k péči o tento statek,
- srozumitelný popis fungování popsaného systému péče o lokalitu. (Kučová, 2011)

Management plány jsou veřejně dostupné dokumenty, které mají daná města na svých webových stránkách. V Karlových Varech na tomto dokumentu pracovali: Mgr. Lubomír Zeman, Ing. arch. Karel Kuča a Jan Prudík, ale koordinátorem byl Mgr. Jiří Klsák. V čele

celého projektu byl Ing. Petr Kulhánek, ale nyní je to Ing. Andrea Pfeffer Ferklová, MBA. V Mariánských Lázních starosta Ing. Martin Kalina a ve Františkových Lázních starosta Jan Kuchař.

Odpovědnými osobami za management plán jednotlivých lázeňských měst jsou vybraní site manažeři. Za Karlovy Vary je touto site manažerkou Ing. Lucie Sochorková, za Mariánské Lázně Dr. Vladimír Kajlík Ph.D., MSI – ODS a za Františkovy Lázně Ing. Jitka Štěpánková. Tyto osoby nejen zpracovali nominační dokumentaci, ale také zajišťují koordinaci péče o historické dědictví a jeho obnovu a rozvoj, ale také koordinují přípravu vstupu měst na Seznam UNESCO. (Kancelář architektury města Karlovy Vary, 2019)

2.5 Sledování stavu statků světového dědictví

Sledování statků je základním předpokladem pro splnění povinností stanovených v již zmiňované Úmluvě. Monitoring funguje jako nástroj k vhodně nastavené ochraně a správě světového dědictví. Sledování může být pravidelné a nepravidelné.

Pravidelné monitorování probíhá v cyklu šesti let, a to z důvodu lepší kontroly udržování památky tak, jak byla přijata v den zápisu. Provádí se z důvodu zachování výjimečnosti a autentičnosti, ale také z důvodu zjišťování vlivu cestovního ruchu či jinou událostí. (Kučová, 2009)

Pokud je památka ovlivněna nějakou významnou změnou, musí se včas tyto změny předložit, aby na ně Výbor pro světové dědictví reagoval a navrhnout vhodné řešení. To se poté nazývá tzv. nepravidelné monitorování.

Pravidelné, nebo také periodický reporting, je jedním z hlavních mechanismů sledování stavu statků zapsaných na Seznam UNESCO. Státy jsou každých šest let vyzývány k vyplnění dotazníků o stavu zachování statků. Česká republika bude k tomuto vyplnění vyzvána v letech 2022-2023. Data jsou zpracována pomocí online dotazníků, které se dělí na dvě části. V České republice zajišťuje první část tzv. Focal point, tedy generální ředitelství Národního památkového ústavu spolu s odborem mezinárodních vztahů Ministerstva kultury. Druhá část je vyplňována v lokalitách světového dědictví a tuto část vyplňují přímo site managerové. (Národní památkový ústav, 2021)

3 Představení nominace a nominovaných lázeňských míst v Karlovarském kraji

Slavné lázně Evropy neboli The Great Spas of Europe (také GSE) jsou jedinečným dokladem fenoménu evropského lázeňství, které vzkvétalo zvláště od 18. století do třicátých let 20. století. Tato centra zdraví, trávení volného času a společenského života představují nejlepší příklady nového typu městských celků se specifickou formou, funkcí a architekturou, která nemá jinde ve světě paralelu. Slavné lázně Evropy zároveň charakterizují hlavní mezníky ve vývoji lékařského využití minerální vody. Jakožto místa setkávání lidí z celé Evropy měly obrovský význam pro demokratizaci evropské společnosti. (Vodičková, 2019)

Konečné složení nominace Slavných lázní Evropy – Great Spas of Europe, kterou tvoří 11 nejkrásnějších lázeňských měst Evropy, je tato: Bad Ems, Bad Kissingen, Baden-Baden, Baden u Vídně, Bath, Františkovy Lázně, Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Montecatini Terme, Spa a Vichy. Kvůli nominaci byla mimo jiné sjednocena a rozšířena památková ochrana v dotyčných českých městech. Součástí jejich památkových rezervací je aktuálně i takzvaná lázeňská kulturní krajina. (Vodičková, 2019)

Proces probíhal následovně:

- zápis na národní Indikativní seznam: 2014
- zpracování nominační dokumentace: 2016–2018
- předložení nominační dokumentace Centrum světového dědictví v Paříži: leden 2019
- rozhodnutí: 24.7.2021 na 44. zasedání ve Fu-čou v Číně v podobě zápisu

V následujících podkapitolách jsou popsány nominovaná města Karlovarského kraje, ostatní města z nominace Great Spas of Europe jsou stručně popsány v přílohovém aparátu, jako příloha B.

Obrázek 4: Mapa nominovaných měst

Zdroj: Local Management Plan Mariánských Lázní (2019)

Aby mohl být statek zapsán na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO, musí vykazovat mimořádné hodnoty a splňovat alespoň jedno z deseti výběrových kritérií UNESCO.

Jak již bylo zmíněno, “Slavné lázně Evropy” splňují 4 kritéria – II, III, IV a VI.

Kritérium II – Vliv na evropská města. Toto kritérium říká, že: “Nominace musí ovlivňovat vymezené období nebo dané oblasti kultury, architektury, technologie a projektování měst a krajiny.” Nominovaná města ovlivnila rozvoj Evropy mezi 18. a 20. stoletím. Přítomnost pokrokových myslitelů a prostor k diskusím zaznamenaly rozvoj vědy, medicíny a umění. (Great Spas of Europe, 2021)

Kritérium III – Lázeňská kultura – lidské zdraví. Kritérium je o: “Přinášet jedinečné a výjimečné svědectví o tradicích živých nebo zaniklých civilizací.” Nominace dokládá kompletní přístup ke zdraví, který se ve městech rozvíjel. Lázeňská kúra se tak nestala pouze předmětem určování diagnóz, ale zahrnovala zdravé stravování, pohyb a kvalitní

trávení volného času. Tím byl položen základ moderní lázeňské turistiky. (Great Spas of Europe, 2021)

Kritérium IV – Jedinečná městská typologie. „Nominace musí být příkladem určitého architektonického či technologického souboru a krajiny ilustrujících jedno nebo více období v dějinách.” Lázně Evropy jsou typologickým příkladem tzv. “lázeňského města”, tedy kombinací kvalitní architektury, městského plánování a krajinného designu uzpůsobeného podle rozmístění přírodních minerálních pramenů a výrazným vlivem na moderní cestovní ruch. (Great Spas of Europe, 2021)

Kritérium VI – Křižovatka mezinárodních kultur. „Nominace musí spojovat události, tradice, myšlenkové proudy a umělecká díla, která danou lokalitu výrazně obohacují.” Mezinárodní propojení sociálních, politických a uměleckých myšlenek vytvářelo náboženskou a sociální svobodu. Lázeňská města byla sídlem uměleckých mecenášů a inspirací pro různá díla. Mnoho umělců zde poprvé vystavovalo nebo vystupovalo. (Great Spas of Europe, 2021)

V následujících třech podkapitolách jsou představena hlavní lázeňská města pro tuto bakalářskou práci, tedy Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Františkovy Lázně. Zbylá nominovaná města jsou ve zkratce představena v příloze č. 2.

Základní tradice klasického lázeňského léčení je neopakovatelný a jedinečný přírodní zdroj, kterým je minerální voda. Účinky této vody jsou prověřeny staletou praxí a tato podstata je hlavním důvodem nominace, ovšem není to jediný důvodem. Léčebné prameny působí nejen na celý trávicí trakt a pohybové ústrojí, ale také podporuje pročištění organismu. Každé z měst se specializuje na určité problémy v lidském těle. Indikace pro lázeňské léčení jsou zmíněny u každého z měst v Karlovarském kraji.

3.1 Karlovy Vary

Karlovy Vary jsou největším lázeňským městem v České republice s velkým množstvím termálních pramenů. Přesněji se v Karlových varech nachází 81 minerálních pramenů, přístupných jich je ovšem jen patnáct. Historické centrum, které je zároveň i lázeňskou částí, se rozprostírá v hlubokém údolí řeky Teplé, obklopený strmou roklí skalnatých výchozů a zalesněných kopců s působivými vyhlídkami, jako je například Diana, Goethova vyhlídka či vyhlídka Karla IV. Možností je ovšem více. (Great Spas of Europe, 2021)

Kromě koncentrovaných a kompaktních lázeňských hotelů a penzionů v údolích, jsou pro město také významné vilové čtvrtě v blízkém okolí. Tento komplex doplňují parky uvnitř lázeňského území a lesy v těsné blízkosti, s řadou vynikajících soliterních pavilonů, včetně rozhleden a altánů, doplněných rozsáhlou sítí stezek a jízd. (Great Spas of Europe, 2021)

Největším darem pro Karlovy Vary jsou právě již zmíněné unikátní přírodní zdroje v podobě léčivých minerálních pramenů. Největší a nejteplejší z nich je Vřídlo, které se nachází ve Vřidelní kolonádě, ovšem není to jediný architektonický skvost v podobě kolonád. Nachází se zde další čtyři kolonády a to Mlýnská, Tržní, Sadová a Zámecká kolonáda. Prameny, které se zde nachází, jsou využívány k pitné kúře a také k mnoha procedurám ve zdejších veřejných lázních, konkrétněji v Alžbětiných nebo v Zámeckých lázních. (Karlovarský kraj, 2021)

Obrázek 5: Vřídlo v Karlových Varech

Zdroj: Karlovy-Vary.cz, 2021

Karlovy Vary jsou kosmopolitní povahy, atmosférické a stylové. Klientelu lázní dříve tvořili evropské hlavy států a královské rodiny, šlechtici, státníci a politici, slavní spisovatelé, hudební skladatelé a vědci. Mezinárodní význam města se odráží v kostelech několika vyznání. (Great Spas of Europe, 2021)

Mezi indikace pro lázeňské léčení v Karlových Varech patří zejména nemoci trávicího ústrojí, jako jsou onemocnění žaludku, jícnu a střev, vředové choroby žaludku a dvanáctníku, střevní poruchy, záněty střev, ale také poruchy látkové výměny, jako je cukrovka, nadváha a obezita, poruchy metabolismu či dna. Také se zde ovšem léčí nemoci pohybového ústrojí a zubní onemocnění. (Infocentrum města Karlovy Vary, 2021)

3.2 Mariánské Lázně

Mariánské Lázně je město, které byl založeno v období klasicismu počátkem 19. století a zároveň patří mezi nejrozsáhlejší lázeňská města v Evropě. Město se z nehostinného bažinatého údolí změnilo na půvabné město plné parků, s klasicistními a empírovými domy, gloriety, pavilony a kolonádami. (Mariánské Lázně, 2021)

Jádrem lázeňského města je centrální park s lázeňskou kolonádou v širší části zalesněného údolí. Lázeňský soubor obklopuje tento centrální park, který stoupá k okolním kopcům a podél údolí. Klasicistické lázeňské budovy dominují architektonickému konceptu města. Převládá lázeňská architektura, domy a vily z 19. a počátku 20. století představující architektonické styly od historismu až po secesi. (Great Spas of Europe, 2021)

Zachovalé budovy a hotely lázeňské léčby, stejně jako různé stavby nad prameny a kolonádami, tvoří nejcharakternější výhledy na město. Mezinárodní význam města se odráží v jeho církvích různých denominací. Charakter lázní jej řadí mezi jedno z nejkozmopolitnějších evropských lázeňských měst. (Mariánské Lázně, 2021)

Obrázek 6: Lázeňská kolonáda Mariánské Lázně

Zdroj: Kubík (2021)

Dvousetletá tradice, která je v lázeňství v Mariánských Lázních, dala vzniknout řadě léčebných postupů a metod k řešení mnoha zdravotních obtíží. S využitím bohatých přírodních léčivých zdrojů jako jsou minerální prameny s různorodým chemickým složením, přírodní léčivý plyn a peloidy dokáží ulevit např. od bolesti různého původu, proto se zde léčí nemoci pohybového ústrojí, nemoci ledvin a močových cest, dýchacích cest, metabolická onemocnění, gynekologická onemocnění, onkologická onemocnění a také nemoci trávicího ústrojí. (Marianske-lazne.info, 2021)

3.3 Františkovy Lázně

Velikostí a kvalitou dochovaných budov patří Františkovy Lázně k jedním z nejvýznamnějších lázeňských měst v Evropě. Lázeňské město bylo založeno v roce 1793 poblíž mnoha kyselých pramenů a bylo pojmenováno po rakouském císaři Františkovi II. (Great Spas of Europe, 2021)

Přestože lázeňské město vzniklo v klasicistním období, představují Františkovy Lázně neobvyklý koncept městské kompozice. Lázeňské město je založeno na čtvercovém půdorysu s paralelní sítí ulic a vyznačuje se velkou koncentrací klasicistních, empírových

a historizujících domů mimořádného uměleckého a komplexního charakteru. (Great Spas of Europe, 2021)

Františkovy Lázně si získaly mezinárodní pověst zvláště úspěchy v léčbě ženských chorob, a proto byly vyhledávaným místem dámské klientely. Staly se tak místem emancipace a demokratizace společnosti. (Františkovy Lázně, 2021)

Soubor lázeňských budov vysoké architektonické kvality je obklopen rozlehlým parkem, ve kterém jsou nad prameny postaveny jednotlivé, převážně klasicistické stavby a památky. V okolí parku se nachází nové město složené z lázeňských vil a domů, některé v harmonizujícím stylu, a nábožensky ortodoxních a evangelických vyznání. (Great Spas of Europe, 2021)

Obrázek 7: Kolonáda ve Františkových Lázních

Zdroj: Restu, 2021

Ve Františkových lázních se nejčastěji léčí ženy všeho věku po gynekologických operacích, jako jsou záněty, poruchy funkce vaječnicků a vývoje dělohy či funkčními poruchami. Dále se zde léčí onemocnění pohybového a oběhového ústrojí, ale také onkologická onemocnění. (Františkovy Lázně – oficiální průvodce městem, 2021)

4 Zainterесované strany, očekávání, přínosy a dopady zápisu

Tato kapitola se zabývá představením jednotlivých zainterесovaných stran v tomto zápisu a zároveň očekávanými přínosy a dopady zápisu na Seznam UNESCO.

Do zápisu je zainterесováno více stran, ovšem pro tuto práci byl vybrán jeden sektor, a to veřejná správa pro průzkum v praktické části. Tato oblast byla vybrána z důvodu, že například hoteliéři či restauratéři neměli časové možnosti se s autorkou sejít, zejména kvůli špatné Covid-19 situaci a řešení jiných problémů.

Mezi jednotlivé zainterесované strany lze zahrnout rezidenty, jakožto obyvatele daných lázeňských míst, veřejnou správu a podnikatelský sektor, ať již hotely, restaurace, cukrárny či lázně. Dále je zde možné zařadit místní správu, na kterou je práce zaměřena, organizace, které zápis spravují, jako je například České sdružení UNESCO či stát.

Tato kapitola se dále zabývá studiemi, které se zabývají přínosy a dopady zařazení památek na Seznam UNESCO, přičemž jsou tyto dopady posuzovány a zkoumány z několika hledisek. Může to být z pohledu zvýšení příjíždějících návštěvníků do zapsaných lokalit, zda se zlepší ochrana památek, popřípadě i jak se změní sociální situace v dané lokalitě. Většina vědeckých studií se zabývá dopady z hlediska cestovního ruchu, tedy jak se v dané památce zvýší návštěvnost.

V současné době existuje mnoho studií, zabývajících se přínosy či dopady zápisu na Seznam světového kulturního a přírodního. Autory těchto studií jsou např. I Cupalová (2011); VanBlarcom, Kayahan (2011), Patuelli, Mussni, Candela (2012); Huang, Tsaur, Yang (2012). Autoři těchto studií tuto skutečnost sledují z různých perspektiv. Většina výzkumů, jako jsou například různé vysokoškolské závěrečné práce, se zabývají přínosy zápisu památky na Seznam UNESCO z hlediska cestovního ruchu a s ním spojenými tématy, kterými mohou být ochrana památek, ekonomické přínosy či změna sociální situace v dané lokalitě. (Kabai, 2016).

Příležitostmi rozvoje zápisu na seznam UNESCO se zabývá i ve své práci Vojtěch Franta, jakožto zastupitel Karlovarského kraje pro cestovní ruch, lázeňství a UNESCO, která je dostupná na tomto odkazu: https://www.muml.cz/e_download.php?file=data/kontakty/subjekty/poznamkacs31_1.pdf&original=UNESCO%20př%C3%ADležitosti%20pro%20GSE.pdf. V této studii jsou

čerpány poznatky ze studie od Cupalové. Mezi příležitostmi je právě návštěvnost statku, kde jsou nejdůležitějším kritériem, pro výběr lokality, kam návštěvník jede, je historický vzhled města, památky a atraktivní vzhled měst. Jako vedlejší faktor je poté kulturní nabídka, počet ubytovacích a stravovacích zařízení či nákupní možnosti. Jednodenní návštěvníci poté preferují dostupnost z místa bydliště. Studie zároveň popisuje i výhody a nevýhody zápisu. Mezi výhody je již zmiňované zvýšení a rozvoj návštěvnosti, čímž se zvýší i ekonomické zisky v regionu. Dále je přínosem rekonstruování památkových objektů a zamezení výstavby komerčních projektů, které by změnily charakter města. Také by to mohlo změnit pohled místních obyvatel na pozitivní, nebo alespoň neutrální. Mezi nevýhody poté patří dopady rostoucí návštěvnosti na životní prostředí a náklady na přípravu zápisu památek na Seznam UNESCO a náklady na zlepšení lokality. (Franta, 2015)

Téměř všechny existující studie na přínosy a dopady na zápis na Seznam UNESCO jsou posuzovány z pohledu cestovního ruchu. Proto se tyto příležitosti a dopady rozdělují na tři kategorie a to sociální, ekonomické a environmentální příležitosti a dopady, převážně spíše na dopady. Všechny tyto dopady ovšem nelze zhodnotit v současné situaci, ale ukážou se časem.

Dle VanBlarcoma a Kayahana (2011) lze podle motivace rozdělit památky do čtyř kategorií. Toto dělení lze brát jako sociální dělení a těmito kategoriemi jsou:

1. oslava zápisu, kdy je zápis samotný viděn jako odměna a není považován ke zlepšení socioekonomické situace,
2. SOS označení, kdy má zápis upozornit na stav nouze,
3. důraz na značku, kdy je dědictví hlavně nástrojem marketingu,
4. katalyzátor pro rozvoj hospodářství a tvorbu socioekonomických přínosů.

Podle autorčina názoru na základě následujících rozhovorů, by jako motivaci k zápisu vybrala kategorii číslo 1 a to z důvodu, že nikdo z respondentů o stavu nouze nemluvil. Samozřejmě lze brát v potaz, že města budou propagovat že jsou zapsaná na Seznam UNESCO a tím přilákají nové návštěvníky alepší se tím socioekonomická situace.

Dle studie Hamrey Consulting (2007), které je spíše ekonomické, lze přínosy dělit do čtyř hlavních kategorií:

1. získávání většího množství finančních prostředků pro celou škálu účelů,
2. podnět ke vzdělávacím iniciativám a zvyšování povědomí,

3. větší lákadlo z hlediska cestovního ruchu,
4. větší příležitost pro místní služby.

Tyto kategorie se dají velice jednoduše odůvodnit. Pokud se město zapíše na Seznam UNESCO, je to bráno za prestižní záležitost a přiláká to nové návštěvníky, čímž se získají větší finanční prostředky a zvýší se tím i povědomí, ale zároveň to bude lákat návštěvníky a díky větším ziskům se z toho stává větší příležitost pro místní služby

Vědecká studie, jejímž autory jsou Patuelli, Mussoni a Candela (2012), rozlišuje dopady zápisu, které jsou spíše environmentální, do čtyř kategorií:

1. pozitivní efekt,
2. pozitivní, ale relativně malý efekt,
3. bezvýznamný efekt z hlediska cestovního ruchu, ale velký efekt na ochranu památek,
4. negativní dopady, hlavně na životní prostředí a zachování charakteru památek.

Environmentální dopady lze vyzorovat až po čase zapsání památky, protože v současné situaci s pandemií Covid-19 nelze předpokládat vývoj v zahraničních zemích a nelze tedy předpokládat, kolik nových návštěvníků do lázeňských míst přijede, a tedy ani jaký budou mít efekt na environmentální dopady. Z pohledu autorky, který získala na základě rozhovorů, by tento dopad byl odhadován na číslo 2 a 3 a to z důvodu, že zápis na UNESCO nezpůsobí masivní příliv turistů během například 2 měsíců, ale bude to spíše postupně přibývat.

Cupalová ve své studii z roku 2011 popisuje dopady zařazení památky do světového dědictví UNESCO z pohledů ze zkušeností z Německa, Velké Británie či České republiky. Celá studie se zaměřuje na otázku, zda lze ověřit závislost mezi zařazením zkoumaných měst do památkového dědictví a vývojem turistických trendů. Následující poznatky jsou získány právě z této studie, která byla zveřejněna Parlamentem České republiky.

Dle zkušeností z Německa studie dochází k závěrům, že mezi městy byly zaznamenány výrazné rozdíly v počtu ubytovaných a zároveň statistiky ukazují, že počet lůžek ve městech se od roku 1993 téměř ztrojnásobil. Zápis na UNESCO může mít na města dvojitý vliv. V některých městech zápis návštěvnost zvýšil, u některých byla návštěvnost zvýšena před zápisem a po zápisu opět klesla. Studie také tvrdí, že návštěvníci volí památku dle historického vzhledu města, památky a atraktivity jádra města. Až dalším kritériem pro

volbu je poté kulturní nabídka a nabídka pro volný čas, spolu s dalšími zařízeními a nákupními možnostmi. (Cupalová, 2011)

Zkušenosti z Velké Británie jsou zpracovány na základě studie „Lake District World Heritage Project“ a dochází k podobným závěrům jako předchozí a to ty, že zapsání památky může mít pro dané místo pozitivní důsledky, kterých musí být včas využito, aby nebyly důsledky opačného směru. Negativní dopady, které mohou plynout ze zápisu, jako je negativní dopad spojený se zvýšeným turistickým ruchem, mohou být zmírněny dobrým monitoringem či cílenou intervencí. Některé oblasti využívají speciální daně na turistické ubytování, které může sloužit k podpoře infrastruktury a služeb, kde je potřeba zvýšit nárůst turistické aktivity. (Cupalová, 2011)

Zkušenosti z České republiky jsou převážně hodnoceny kladnými dopady, respektive získáním podpory z programu Podpora pro památky UNESCO a ekonomickými přínosy z rozvoje cestovního ruchu. Zařazení památky může znamenat nejen prestiž, ale i zvýšení příjmů do obecní pokladny. Příkladem může být město Český Krumlov či Telč. Obě tato města svou image značně marketingově podporují. (Cupalová, 2011)

Na závěr studií lze konstatovat, že zařazení památky na Seznam UNESCO může být dobrým marketingovým tahem, pokud je ho náležitě marketingově využito. (Cupalová, 2011)

5 Metodika praktické části práce

Tato část práce se zabývá metodickými postupy práce, tedy jak probíhal sběr dat, kdy probíhal a jak probíhalo vyhodnocení získaných dat. Pro zjištění výsledků, jak jsou daná místa Západočeského lázeňského trojúhelníku připravená a jaká pro ně plynou ze zápisu na Seznam světového a kulturního dědictví bylo použito kvalitativních metod.

Praktická část je proto rozdělena do tří sekcí. První sekce se zabývá rozhovory, aby bylo vidět, jak je vnímán tento zápis z pohledu města. Tuto část lze vypracovat i z pohledu například hotelů či služeb, ale i z pohledu rezidentů daných měst. V této práci ovšem byl ovšem zvolen pohled veřejné správy.

Rozhovory byly provedeny se site manažery lázeňských míst v Karlovarském kraji. Pozice site manažera zajišťuje koordinaci péče o historické dědictví a jeho obnovu a rozvoj a zároveň úzce spolupracuje se zástupci měst společného seznamu pro zápis do UNESCO. Za Karlovy Vary byl veden rozhovor na toto téma s paní Ing. Lucií Sochorkovou, za Františkovy Lázně s paní Ing. Jitkou Štěpánkovou a za Mariánské Lázně s panem Dr. Vladimírem Kajlíkem Ph.D., MSI – ODS. Dále byly rozhovory provedeny s vedoucími infocenter daných měst. V Karlových Varech to byl Josef Dlohoš, v Mariánský Lázních Barbora Tintěrová a ve Františkových Lázních Lucie Šimáčková. Otázky byly strukturovány do formy otevřených otázek, jelikož cílem bylo získat co nejvíce informací a obsáhlé názory o dané problematice, nikoliv zkrácených odpovědí typu ano či ne.

Vyhodnocování rozhovorů, které byly provedeny v prvním čtvrtletí roku 2021, probíhalo následujícím způsobem. Autorka v rozhovorech použila společné i rozdílné otázky pro obě skupiny. Skupinami jsou myšleny Site manažeři a vedoucí informačních turistických center. Tyto otázky následně zpracovala v samostatné kapitole, jelikož odpovědi byly velice podobné a následně vyhodnotila otázky, které byly určeny pro jednotlivé skupiny.

Na základě získaných odpovědí byla vypracována druhá část, zabývající se nejslabším článkem připravenosti, kterým je infrastruktura, resp. její vybrané části.

Na závěr byla zpracována doporučení pro města Západočeského lázeňského trojúhelníku, která byla vybrána podle nejnižší nákladnosti z důvodu případné realizace.

6 Rozhovory a jejich vyhodnocení

Tato kapitola se zabývá vyhodnocením rozhovorů s jednotlivými site manažery lázeňských měst v Karlovarském kraji a zástupci informačních turistických center ve stejné oblasti. Rozhovory probíhaly v prvním čtvrtletí roku 2021. Výzkumu se zúčastnili téměř všichni oslovení respondenti z oblasti veřejné správy, kteří byli osloveni pomocí emailu a setkání probíhalo formou osobního nebo online setkání, respondenti měli na výběr z důvodu Covidu-19. Odpovědi nebyly získány od destinační agentury Živý kraj. Důvodem bylo přímé přeměrování na paní Sochorkovou, odůvodněné tím, že této agentuře nepřísluší komentovat proces a připravenost, spolu s tím, že neznají detaily, přičemž autorka byla odkázána paní Veronikou Vodičkou právě na tuto organizaci v rámci propagace UNESCO.

Sběr dat probíhal kvalitativním výzkumem, v jehož rámci proběhlo šetření pomocí strukturovaných rozhovorů se zástupci veřejné správy, tedy site manažery a místními aktéry v cestovním ruchu, tedy s vedoucími informační turistických center. Jedná se o rozhovor, kdy má tazatel předem připravené otázky, které byli předem zaslány osloveným účastníkům. Otázky a jednotlivé odpovědi jsou součástí příloh C a D.

Otázky byly směřovány k tématu, jak jsou lázeňská místa Karlovarského kraje připravena na zápis na Seznam světového a kulturního dědictví a zahrnují i hodnotící otázky, aby bylo vidět porovnání mezi jednotlivými městy. Odpovědi jednotlivých respondentů jsou jejich názory a myšlenky, není čerpáno z vědeckých studií.

6.1 Společná část rozhovorů

Rozhovory byli strukturované, ovšem pro oba druhy respondentů částečně rozdílné. V této části jsou tedy vyhodnoceny pouze společné otázky. Jednotliví respondenti jsou představeni v kapitolách 6.2 a 6.3.

Jaký máte celkový názor na zápis města na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO?

Na této odpovědi se všichni respondenti shodli. Názor na tento zápis je takový, že je to obrovská příležitost, stejně jako covid krize. Lze to brát jako „restart“, kdy celý Karlovarský kraj je vnímán negativně v mnoha směrech, přestože se jedná o region, který

má hodně příležitostí. Tímto zápisem by bylo možné změnit tyto stereotypní názory na města a celý region.

Zároveň tento zápis vnímají všichni respondenti pozitivně i z důvodu, že zápis měst na Seznam UNESCO je velice prestižní záležitostí a již jen to, že se Západočeský lázeňský trojúhelník dostal mezi TOP 11 evropských lázeňských měst je pro tuto oblast veliká pocta a uznání kvalit jednotlivých komponentů nominace v našem městě. Komponenty jsou myšleny přírodní léčivé zdroje, architektura, terapeutická krajina a historický význam měst.

Ačkoliv jsou názory pozitivního směru, z odpovědí vyplývá, že je důležité si dát pozor na to, aby se města nestala průjezdovými místy, kde se odbaví nespočet turistů, po kterých nic nezůstane, pouze odpad, což by město nikam neposouvalo, naopak by to města stálo další výdaje a narušení lázeňského „ducha“.

Na stupnici od 1 do 10, kdy 10 je nejvíce, prosím zhodnoťte připravenost na vstup na Seznam UNESCO z hlediska připravenosti infrastruktury.

Otázka byla hodnocena následovně. Site manažeři jednotlivá města ohodnotila: za ML je hodnocení na škále 8-10, za KV je 7 a za FL je 5. Vedoucí informačních turistických center poté hodnotili: za FL 5, za ML 7 a za KV 4 až 5.

Své odpovědi někteří respondenti zdůvodnili, a to tak, že jsou takto hodnoceny jsou z důvodu, že města byla zvyklá spíše na dlouhodobé lázeňské hosty a nejsou tedy zcela připravena na příjezdy individuálních návštěvníků, ať již na krátkodobé pobyty, nebo na jednodenní návštěvníky. Ve všech městech se připravují projekty na rozvoj dopravní infrastruktury, přesněji se jedná o rozvoj parkovacích domů, aby se tato infrastruktura zlepšila.

Parkování nebylo jediný jmenovaným nedostatkem. Další nedostatky byly v infrastruktuře v sektoru lázeňství. V této oblasti jsou v Karlových Varech uváděny například Alžbětiny lázně, u kterých by bylo vhodné, kdyby získaly opět podoby veřejných lázní, jako bude mít bazén Thermal, který bude přístupný veřejnosti.

Dále se pracuje na zlepšení navigačního systému a informovanosti příjíždějících, ale také na přípravu města pro jednodenní turisty, kde jsou podstatným uváděným nedostatkem veřejné toalety.

V čem je, ať již na základě předchozího hodnocení či Vašeho názoru, město připraveno na vstup na Seznam UNESCO?

Města zpracovávají dokument, který se nazývá „Lokální Management plán“. Jedná se o živý dokument, který uvádí konkrétní činnosti dle priorit zaměřené na obnovu a ochranu staveb zahrnutých do nominace. Dalším důležitým krokem bylo vytvoření a obsazení pozice Site managera, který řídí a realizuje stanovené priority, dále spolupracuje s podnikatelskými subjekty a se site manažery ostatních nominovaných měst. Tím jsou města připravena, ovšem je to takový základ, na čem daná města mohou stavět.

Města jsou dle vyjádření dále připravena tím, že budou umět prodat to, co chtějí, v tom, že dokázala popsat produkt lázeňství a splnit požadavky, které zápis požaduje.

V čem je naopak, ať již na základě Vašeho předchozího hodnocení či Vašeho názoru, město nepřipraveno na vstup na Seznam UNESCO?

V této otázce byla shodná odpověď, a to byla infrastruktura. Největší nepřipraveností byla právě dopravní infrastruktura, která byla zmiňována i v předchozí otázce. Dále byla zmiňována turistická infrastruktura a nedořešená situace, jak „oddělit“ tzv. UNESCO turisty, kteří přijíždějí většinou na krátkodobé pobyty a hrozí zde narušení klidu a relaxační zóny lázeňským klientům.

Co je dle Vašeho názoru největší příležitostí na zápisu na Seznam UNESCO?

U této otázky byly odpovědi „dvojího charakteru“. Část respondentů, konkrétněji site manažer ML a KV, brala jako příležitost zdůraznění mezinárodního postavení lázeňských míst v rámci Great Spas of Europe, ale také právě spolupráci s dalšími 10 nominovanými lázeňskými městy z dalších 6 zemí Evropy. V tomto směru je viděna příležitost v možnosti inspirace a brání si příkladů z toho, jak to funguje právě v jiných městech. Také je to bráno jako prezentace v Evropě, i společnostmi, jako je Spolek historických lázeňských měst, se kterým města již spolupracovala. Příležitostí je i to, že města v Západočeském lázeňském trojúhelníku nejsou v této nominaci a zápisu samotná.

Druhá část respondentů se zaměřovala spíše na to, že tímto zápisem je možné obnovit význam lázeňství, jelikož je to jako jeden ze segmentů zdravotnického systému dlouhodobé podceňováno. Pokud by se dokázal význam lázeňství v evropském i světovém historickém kontextu spojit s celosvětovým tématem, kterým je návrat k přírodě, mohlo by dojít k obnově zájmu o tento segment lázeňství. Tato část pohlíží i

na naučení mladších generací k využívání lázeňských služeb z důvodu prevence před různými nemocemi a ukázat, právě těmto mladším ročníkům, že lázně nejsou pouze pro starší generace a nemocné lidi. Je snaha docílit toho, aby i mladší generace využívaly lázně z důvodu prevence před onemocněním a nevyhledávaly lázně až v případě, kdy nějakou nemocí již trpí. I z tohoto důvodu se města zaměřují i na rodiny s dětmi, aby děti byli naučeny, motivovány a měly za standard navštěvovat lázně z preventivních důvodů. Právě to potvrzuje i UNESCO, že lázně jsou součástí péče o tělo a ducha.

Jaká v tomto zápisu na prestiží Seznam UNESCO vidíte pozitiva?

U této otázky se opakovala odpověď z předchozí otázky, kterou byla spolupráce s ostatními lázeňskými městy, to je rozebráno v této kapitole v otázce 5. Toto je ovšem bráno jako pozitivum i negativum současně. Pozitivum je to z důvodu té spolupráce, ovšem negativum je to z důvodu možnosti chyb, které by mohly ovlivnit dalších 10 měst. Tyto chyby by neměly nastat, jelikož jsou města sledována, spolupracují a kontrolují se.

Jako další pozitiva byl zmiňován ekonomický růst sektoru lázeňství a hospitality či globální rozměr cestovního ruchu a turismu. Ekonomický růst mohou způsobit nový příjíždějící a přilákání hostů, což vede k většímu příjmu do městských pokladen a následně vzniknou větší prostředky na marketing a rozvoj cestovního ruchu. Poté lze zapracovat na nedostacích, jako je právě infrastruktura, která by se dala rozšířit.

Dále je jako pozitivum zmiňováno zachování historických hodnot měst a také možnost rozšíření trhů a orientace na tyto trhy. To je nazýváno jako „otevření nových dveří“, na které by byl jinak problém dosáhnout

Pozitiva jsou ovšem v samotném zápisu, jelikož je to jedinečná příležitost se ukázat a zviditelnit.

Jaká v tomto zápisu na Seznam UNESCO vidíte naopak negativa?

Mezi jedno z hlavních negativ je hrozba eventuální saturace krátkodobého masového turismu, jako to bylo v již dříve zapsaných městech na území České republiky. Těmito městy jsou Český Krumlov, Telč či Olomouc. Tato masová turistika by mohla narušit pobyty lázeňských hostů. S tím také souvisí, jak se současní lázeňští hosté přizpůsobí nové cílové skupině turistů, kteří nevyhledávají lázně, ale wellness a volnočasové aktivity. Z důvodu velkého počtu projíždějících turistů by hrozilo, kteří do měst přijedou,

ochutnají prameny, vyfotí a odjedou, by se mohla snížit kvalita služeb a města by mohla být znečišťována, což je považováno za velkou hrozbu.

Jakou očekáváte změnu ve struktuře klientů?

Očekává se rozšíření spektra zahraničních návštěvníků nad rámec tradičních návštěvníků, kteří jsou většinou z Německa, Ruska a Rakouska. Mohlo by být přilákána klientela z globálního dosahu z „netradičních“ kontinentů Asie, Blízkého a Středního východu a ostatních kontinentů. Předpokládají se klienti, kteří očekávají kvalitu, ale nezdrží se dlouho. V blízké době ovšem není předpokládán nával turistů.

Zároveň se očekávají krátkodobější pobyty, jako například na 2 dny či prodloužený víkend. Cílem měst je nabídnout tomuto segmentu bohatý program, aby ve městě strávili i týdenní dovolenou. V tomto směru je důležité myslet na zachování statusu lázeňských měst. Zároveň by status UNESCO mohl přilákat i mladší generace, jelikož je potřeba naučit mladší generace využívat lázně již v mladším věku z důvodu prevenci před různými nemocemi, aby lázně nebyly vyhledávány až při propuknutí nemoci.

6.2 Shrnutí odpovědí site manažerů

Respondenty pro sbírání dat z oblasti site manažerů jsou níže vyjmenované osoby. Pozice site manažera zajišťuje koordinaci péče o historické dědictví a jeho obnovu pro rozvoj, dále úzce spolupracuje se zástupci měst, kteří společně usilují o zápis na Seznam UNESCO. Respondenty pro tyto rozhovory byli site manažeři Karlových Varů, Mariánských Lázní a Františkových Lázní.

Respondent č. 1: Site manažer Karlových Varů – Ing. Lucie Sochorková

Respondent č. 2: Site manažer Mariánských Lázní – Dr. Vladimír Kajlík Ph.D., MSI – ODS

Respondent č. 3: Site manažer Františkových Lázní – Ing. Jitka Štěpánková

U otázek, které vyhodnoceny body, jsou uvedeny zkratky měst, aby bylo vidět, které město je takto hodnoceno.

Je podle Vás tento prestižní zápis na Seznam UNESCO správným krokem pro daná lázeňská města Karlovarského kraje?

Tento zápis je výjimečným mezinárodním nominačním projekt, který vyzdvihuje jedinečnost lázeňství, přírodního dědictví, architektury, kultury atd., ale zároveň také

vytváří nadnárodní spolupráci, která díky tomu projektu vznikla mezi starosty jednotlivých 11 měst. Obecně je tento zápis a nominace vnímána pozitivně, jelikož nejen města Západočeského lázeňského trojúhelníku, ale celkově Karlovarský kraj, je vnímán negativně a tento zápis je příležitostí toto vnímání změnit. Zároveň tento zápis rozšiřuje a otevírá trhy, na které nebylo dosaženo. S touto problematikou je důležité zmínit, že je potřeba dát si pozor na některé věci, aby se lázeňská města nestala průjezdovými městy. Tím je myšleno, aby města denně neodbavila desetitisíce turistů, po kterých zůstane pouze spotřebovaný odpad a město by to dále nikam neposouvalo. Samozřejmě tento zápis nelze brát jako negativum, ale jako pomocníka s ochranou historických hodnot. Pokud by tento zápis nebyl správným krokem, města by se do toho nezapojovala. V tomto zápisu je veliké množství příležitostí, na kterých je možné pracovat.

Na stupnici od 1 do 10, kdy 10 je nejvíce, prosím zhodnoťte připravenost lázeňských měst na zápis na Seznam UNESCO.

U této otázky byly uvedeny hodnoty: Za ML 8-10, za KV 7 a za FL 6. Jedna odpověď na tuto otázku byla typu, že veškeré kroky již byly učiněny, a proto je to hodnoceno 10 body. Další odpovědi se již shodovaly v názoru, a to tom, že ačkoliv proces příprav trvá již deset let a odvedená práce je vidět, stále je co zlepšovat.

Na stupnici od 1 do 10, kdy 10 je nejvíce, prosím zhodnoťte připravenost podnikatelských subjektů a toto hodnocení zdůvodněte.

O této otázce se odpovědi značně lišily, a to z důvod, že hodnocení se pohybovalo ve velice odlišných bodových hodnocení. Například v Mariánských lázních, jsou dle názoru site manažera, podnikatelské subjekty připraveny na škále 9-10 a jsou připravené vstoupit do nové éry odborně a motivací.

Karlovy Vary byly hodnoceny, v rovině těchto tří měst, průměrně, na škále 7. Odůvodněné to bylo tím, že pro podnikatelské subjekty byly připraveny workshopy. Celá tato situace byla ovlivněna pandemií Covid-19. Mnoho podnikatelských subjektů řeší svoje problémy či zkrachovalo a zároveň hrozí krize s ruskou klientelou. Informovanost ze strany města ovšem probíhala.

Františkovy Lázně byly hodnoceny na škále 4, a to z důvodu, že je v tomto kontextu potřeba ještě mnoho práce. Město je orientováno na starší klientelu a na dlouhodobé pobyty, ale po vstupu na UNESCO je očekáván příjezd mladších generací. Tato generace by mohla ale vyžadovat jiný typ služeb v oblasti ubytovací, stravovací i doprovodných

služeb. Toto město má výhodu v Aquaparku Aquaforum, kde si turisté mohou vyzkoušet lázně na jeden den.

Jaký předpokládáte vliv zápisu měst na Seznam UNESCO v horizontu 5 let a proč právě takovýto?

Přesto, že je předpovídat rozvoj či změna měst v daných horizontech, tak v rámci nominace Great Spas of Europe jsou nadefinované cíle v oblasti 5 let. V rovině 5 let je cílem stát se nejslavnějšími lázněmi v Evropě. V horizontu 10 let je cílem stát se nejslavnějšími lázněmi celosvětově. Zároveň je doufáno, že v horizontu 5 let již začnou lázně navštěvovat i mladší generace, a to ne pouze kvůli turismu, ale právě již kvůli zmiňované zdravotní prevenci a možnosti předcházet různým onemocněním.

Jaký předpokládáte vliv zápisu měst na Seznam UNESCO v horizontu 25 let a proč právě takovýto?

V horizontu 25 let je ještě horší předvídat situaci, a to nejen z důvodu onemocnění a pandemie Covid-19, ale i z toho, že ekonomika je nepředvídatelná.

Ale dalo by se předvídat, že v tomto horizontu již budou existovat společné produkty pro všech 11 nominovaných měst v Great Spas of Europe, bude přímé propojení mezi městy a větší zaměření na udržitelnost. Zároveň dojde k rozvoji destinace a zachování historických hodnot památkově chráněného území.

Jaký očekáváte vliv zápisu na návštěvnost města?

Očekává se nárůst krátkodobých návštěvníků. Těmito návštěvníky jsou myšleni klienti či turisté, kteří přijedou na méně než 3 týdny. Zároveň přibude klientů, kteří vyhledávají kvalitu, což jsou například severské země. Což je další významný vliv, a tím je rozšíření spektra zahraničních návštěvníků nad tradiční rámec Německa, Rakouska, Ruska a zemí EU. Samozřejmě je situace velice ovlivněna pandemií a nelze očekávat rychlý nárůst zájezdů z například asijských zemí, prozatím se bude jednat spíše o individuální turisty.

Jaký vnímáte přínos této sériové nominace?

Jako hlavní přínos této sériové nominace je provázání vztahů a spolupráce mezi 11 partnerskými lázeňskými městy sériové nominace Great Spas of Europe. Z toho plyne i přínos v podobě toho, že Západočeský lázeňský trojúhelník do tohoto zápisu nelze samostatně, což by mohlo zvýšit povědomí o městech spolu se zvýšením prestiže. Města si díky této spolupráci mohou předávat zkušenosti ve všech oblastech.

6.3 Shrnutí odpovědí vedoucích informačních turistických center

Další rozhovory byly provedeny s vedoucími informačních turistických center v lázeňských městech Karlovarského kraje. V následující části jsou vyhodnoceny otázky právě pro tyto respondenty.

Rozhovory byly provedeny s následujícími respondenty:

Respondent č. 1: Josef Dlohoš (Karlovy Vary)

Respondent č. 2: Barbora Tintěrová (Mariánské Lázně)

Respondent č. 3: Lucie Šimáčková (Františkovy Lázně)

Jak vnímáte současnou situaci cestovního ruchu v lázeňském městě?

Současná situace je významně ovlivněna pandemií Covid-19, která má dopady nejen na provozovatele lázeňských zařízení, která jsou uzavřena či omezena, ale i na život a ekonomiku města. Situace je tedy velice kritická, protože je podobná situaci, kdy ve městech byla povodeň, požáry či válka. Samozřejmě existuje forma podpory ze strany státu, ovšem znovunávrat bude městům trvat klidně 5 až 7 let. Je důležité, aby oblast cestovního ruchu byla podporována a aby se spolupracovalo s podnikatelskými subjekty.

Jak si myslíte, že zápis na Seznam UNESCO ovlivní města?

Zápis na prestižní Seznam UNESCO by mohl ovlivnit město zvýšenou návštěvností také zvýšením ekonomických zisků, ale také ochranou památek a přírodního dědictví, tedy rekonstruováním objektů, které nezmění charakter měst. Zvýšená návštěvnost je odůvodněna v kapitole 6.2, přesněji v otázce číslo 6, kde je zmiňováno otevření nových trhů mimo standardní návštěvníky. Ovlivní města i segmentací a otevřením nových trhů.

Na stupni od 1 do 10, kdy 10 je nejvíce, prosím zhodnoťte připravenost na vstup na UNESCO z pohledu prodeje.

Hodnocení u této otázky se pohybovalo hodnocení od 5 a výše, jelikož je potřeba myslet na to, že ačkoliv UNESCO bude znamenat rozšíření trhů a přilákání nových segmentů zákazníků, tak pro poznání a ochutnání lázní nestačí víkendový pobyt, ale hlavní jsou pobyty dlouhodobějšího rázu, většinou 3 týdny.

V současné době je nabídka zboží a služeb často přizpůsobena stávajícímu segmentu klientů, tedy lázeňských hostů, kteří jsou ve městech pobytech trvajících 3 týdny a jsou

to klienti většinou ve věku 55 až 65 let, kteří nevyhledávají nabídku mimo svá lázeňská zařízení.

Vzhledem k očekávané změně klientů, nebo spíše k rozšíření trhů, bude potřeba rozšířit nabídky na krátkodobé lázeňské pobyty, lokální gastronomii i veřejné prostranství pro aktivní odpočinek. Zároveň bude třeba brát zřetel na to, že lázně jsou stále pro dlouhodobější pobyty a nestačí přijet pouze na víkend.

Máte nějaký plán, jak rozvíjet cestovní ruch města? (Myšleno v souvislosti s potenciálně příjíždějícím novým segmentem návštěvníků)

Přestože existuje strategický plán města, který se vytváří každý rok, na každou sezónu, a zároveň existuje management plán pro nominaci UNESCO, tak se plánuje rozšíření volnočasových aktivit, z důvodu očekávaného rozšíření segmentů návštěvníků. Plánují se půjčovny sportovního vybavení a prodloužení délky pobytů hostů, kteří nejsou klienty lázní. Dále je v plánu vytvoření produktu ve formě lázeňské návštěvnické karty, která by zahrnovala koncerty, galerie, muzea, sport, památky a gastronomii.

Jaký je největší problém ve městech v rámci cestovního ruchu?

Tato otázka byla od každého respondenta zodpovězena jinak, přesto se odpovědi v určitých věcech shodovaly.

Ve Františkových Lázních byl uveden jako problém nedostatečný počet veřejných toalety ve městě a blízkém okolí. Zároveň by zde bylo vhodné vytvořit podmínky pro zlepšování infrastruktury, doplnění sítě obchodů, rozšířit a zlepšit kvalitu služeb v oblasti gastronomie, a to jak v mezinárodní kuchyni, tak i lokální potraviny. Problém chybějících toalet byl zmíněn pouze od vedoucího informační turistické destinační agentury, dále tento problém nezazněl u žádného z respondentů.

V Mariánských Lázních je jako problém nejednotnost mezi jednotlivými částmi města (historická a obytná), která je i v Karlových Varech, dále roztržitost, špatná komunikace mezi jednotlivými aktéry a malé finanční prostředky na cestovní ruch a jeho rozvoj.

V Karlových Varech je problém v rozdělení jednotlivých částí města od života. Město je rozděleno na turistickou část a rezidentní část, což je bráno za velkou chybu, jelikož rezidenti jsou dle slov respondenta často nespokojeni a kritizují investování peněz do

turistických části, jako například do oprav kolonád a opravování cest, ze strany rezidentů je často tvrzeno, že jsou opomíjeni.

Probíhá v současné době již propagace celé nominace Great Spas of Europe?

Propagace probíhá v rámci celého kraje, a to například výstavami v souvislosti s nominací a prezentace statků Great Spas of Europe. Města vytváří a spolupracují na tvorbě materiálů pro propagaci, představení hodnot a přínosů týkající se nominace všech komponent z hlediska výjimečné světové hodnoty sériového statku. Probíhá tedy propagace ve formě letáků, hrnků, webových stránek a také facebookové stránky, která se bude teprve zakládat.

Máte již naplánované aktivity na oslavu zápisu na UNESCO, pokud k němu v červenci dojde?

U této otázky se odpovědi respondentů značně rozcházejí a to následovně.

Za Františkovy Lázně byla odpověď, že se na letní měsíce připravují oslavy pro širokou veřejnou, které jsou nazvány „Lázně žijí“. Součástí oslav mají být prezentace nominovaných měst spolu s bohatým programem, ve kterém budou kulturně-vzdělávací akce, gastro festival a prezentace jednotlivých lázeňských domů.

Za Mariánské Lázně byla odpověď, že aktivity budou probíhat pouze v rámci společenství Great Spas of Europe, a to společným webem a marketingem značky.

V Karlových Varech byla naplánovaná aktivita formou video medailonku starostů a primátorů všech 11 lázeňských míst.

Jak se případný zápis projeví na produktech, které promujete? Vypište, prosím, maximálně 5 produktů, které v rámci svých kampaní propagujete a přiřaďte k nim body 1-5, kdy 5 je nejméně důležité.

U této otázky všichni respondenti uvedli jiné produkty, proto jsou tyto odpovědi pro lepší přehlednost zpracovány do tabulky.

Tabulka 1: Produkty dle jednotlivých oblastí

Oblast	Produkty před zápisem	Produkty po zápisu
FL	Historické a kulturní dědictví - 1 Přírodní zdroje - 2 Kulturní akce - 3 Volnočasové aktivity – sport ve veřejném prostoru - 4 Poznávací zájezdy do okolí - 5	Přírodní zdroje a přírodní památky - 1 Kulturní akce, tradiční řemesla - 2 Sít' půjčoven sportovního vybavení (kola, koloběžky, brusle) - 3 Cyklistické výlety v okolí lázní – 4
ML	Mariánky jsou super lázně / příroda - 1 Mariánky jsou super wellnes / relax / dovolená - 2 Mariánky jsou super pro sport - 3 Mariánky jsou super pro děti / rodinu / na výlet - 4	Zatím nebylo definováno, ale v základu se produkty asi nezmění
KV	Lázně, wellnes – 1 Přírodní bohatství - 2 Prostředí, klima - 3 Kultura - 4 Sport - 5	Nebudou probíhat velké změny

Zdroj: Vlastní zpracování na základě rozhovorů, 2021

Je zřejmé, že každé z měst má na tuto otázku rozdílný názor a některé již změny promýšlejí, jiné teprve nad touto otázkou budou polemizovat a v posledním změny probíhat nebudou.

Otázka č. 9: Jaká je Vaše představa klienta, která cestuje za památkami UNESCO?

Klient, který cestuje za památkami UNESCO má vyšší standard služeb ubytování, stravování a i wellnes, vyžaduje pestrý kulturní program a volnočasové využití ve městě. Bývají to milovníci kultury, umění, cestování a poznávání nových věcí. Z toho vyplývá,

že se jedná o klidnější lidi, kteří nepotřebují adrenalinové zážitky. Budou to konzervativnější lidé, kteří se o sebe dokáží dobře postarat, díky čemuž budou náročnější, ale budou za své utracené peníze vyžadovat dostatečnou kvalitu.

6.4 Celkové shrnutí rozhovorů

Celkově je nominace na Seznam světového a kulturního dědictví je pro Karlovarský kraj velikou příležitostí, jelikož je tento kraj vnímán negativně a toho by mohlo změnit pohled na něj. Zároveň je to velká a prestižní příležitost, jelikož jsou tato lázeňská města mezi TOP 11 evropskými lázeňskými městy, čím by se zvýšila prestiž těchto míst. Zároveň lze brát jako příležitost i to, že tato lázeňská města mohou ukázat jedinečnost lázeňských procedur, což platí pro všechna nominovaná lázeňská města.

Vzhledem k tomu, že nominační proces probíhá již 10 let, tak je vidět odvedená práce, ovšem i přesto jsou zde stále nedostatky, a to v oblasti infrastruktury.

Hodnocení infrastruktury (hotely, ubytovací zařízení, dopravní infrastruktura)

Z hlediska hotelů jsou města relativně připravena, to stejné platí i u stravovacích služeb, problém je ale v oblasti parkování a dopravní infrastruktury. Tento problém a nedostatek se již ale řeší, a to například v Karlových Varech v podobě Generelu dopravy, což jsou projekty, díky kterým by mohly být vybudovány parkovací domy a město by se tím připravilo na příjezdy krátkodobějších pobytů, ovšem tento segment turistů není primárním, spíše je usilováno o jejich regulaci, aby nebyla narušena podstata lázeňského města.

Hodnocení z hlediska kapacita veřejných toalet

Veřejné toalety v jednotlivých městech jsou z pohledu kapacit a možností využití nepřipravené, je to nejen z důvodu, že ve městech jich je nedostatek, ale také z hlediska umístění, kdy jsou pouze v jedné části, ale není zajištěna varianta, že turisté budou potřebovat využít toaletu i v jiných lokalitách.

Hodnocení z hlediska připravenosti na nově příjezdějících zákazníků

Právě kvůli segmentu krátkodobých pobytů je v zápisu viděno hlavní riziko, a to je masový turismus, na kterou města nejsou připravena. Jako další riziko je vnímán právě hromadný zápis, a to z důvodu možného chybného kroku, který by pak mohl uškodit a

ovlivnit i ostatní města. Těmto chybným krokům by ovšem mělo být zabráněno právě zvýšenou kontrolou.

Riziko této masové turistiky by mohlo vést i k riziku ztráty stálých návštěvníků a hostů, pokud se nebude tento masový turismus regulovat a nebude se zvládat město udržet, mnohé by to mohlo odradit tím, že město by se mohlo více znečišťovat, což se nebude líbit návštěvníkům, ani stálým rezidentům a mohl by hrozit i odliv místních obyvatel. Hlavně by to mohlo odradit mladší generace.

Mezi další přínosy zápisu lze zařadit otevření trhů, které by znamenalo příliv dalších turistů, nového segmentu. Zápis by mohl „otevřít oči“ mladším generacím a mohlo by je to motivovat ke změně názoru, že lázně nejsou pro mladé. Mohlo by je to motivovat k tomu, aby to začali vnímat jako prevenci před zdravotními problémy.

Hodnocení připravenosti podnikatelských subjektů

Přínosem by se také dala považovat informovanost či připravenost hotelů a podnikatelských subjektů, pro které probíhali workshopy a site manažeři ji z tohoto důvodu hodnotí jako připravenou.

Připravenost z hlediska marketingu

Všechna města pracují na marketingu a propagaci této sériové nominace a budou probíhat i oslavy. Marketing je zde brán jako příležitost, jelikož budou realizovány balíčky, na kterých budou města pracovat společně a Západočeský lázeňský trojúhelník by se mohl inspirovat či poznat, jak to funguje v ostatních, zahraničních, lázeňských městech.

7 Analýza infrastruktury a průzkum veřejných toalet

Tato kapitola se zabývá analýzu infrastruktury daných lázeňských míst v Karlovarském kraji, jelikož právě tato oblast byla v rozhovorech zmiňována jako nedostatečná. Každé nominované město v Karlovarském kraji je analyzováno samostatně. Oblasti jsou vybrány z důvodu odpovědí respondentů v kapitole 6.1, která se zabývala připraveností infrastruktury. Jedná se o oblast

Jelikož u ubytovacích služeb bylo uvedeno, že jsou na zápis na Seznam UNESCO připraveny, jsou zde na začátku měst uvedeny alespoň možnosti ubytování v daném městě, poté jsou uvedena data o celkových ubytovacích kapacitách a o počtu přijíždějících návštěvníků, aby bylo možné tento fakt potvrdit či vyvrátit. Tato data byla získána za využití Českého statistického úřadu.

Do analýzy infrastruktury je zahrnuta dopravní infrastruktura, která byla označována za nejslabší. V každém městě lze rozdělit parkování na placené a bezplatné. Bude zde výběr parkovacích míst a domů, jak placených, tak bezplatných a ty budou následně porovnány s přijíždějícími turisty. Bohužel u jednotlivých parkovacích státní nelze dohled kapacitu automobilů, které jsou možné na daném parkovišti zaparkovat.

Zároveň je zde proveden průzkum veřejných toalet, jelikož to bylo označeno jako nedostatečné vzhledem k možnému zvýšení příjezdových návštěvníků. U tohoto průzkumu bude uvedeno, kde se veřejné toalety nachází, jaká je tam kapacita, zda jsou placené a zda jsou v dostatečné vzdálenosti vzhledem k památkám. Nedostatečné kapacity veřejných toalet by poté mohly mít na města environmentální dopad, jelikož by z tohoto důvodu mohla být města znečišťována.

Na závěr je u každého z měst vypracováno porovnání demografického vývoje s předchozími roky, aby bylo vidět, jaké je složení měst a zda dochází k úbytku rezidentů či příbytku. Je to znázorněno z důvodu, že pokud by v daných městech nastala masová turismus, mohla by se města stát znečištěnými a zároveň je zde nedostatečná kvalita vzdělávacích služeb, kvůli čemuž mladší generace odcházejí do jiných měst. Proto je u každého z měst vložena tabulka, která zobrazuje, jak se mění složení obyvatel, jakožto sociální dopad zařazení památky na UNESCO. Je to uvedeno z důvodu budoucího porovnání počtu obyvatel a jeho úbytek před zápisem a po zápisu.

7.1 Karlovy Vary

Kapacita ubytovacích zařízení

Nejdříve je zkoumána možnost a kapacita ubytovacích zařízení. Možnostmi jsou myšleny úrovně hotelů, penziony a další typy možných ubytovacích zařízení. Pro toto autorka vymyslel vlastní postup, jak zjistit připravenost. Níže v tabulkách jsou uvedeny počty lůžek a v tabulce níže počty hostů, přenocování a průměrný počet nocí. Postup je následující a platí i u dalších analyzovaných měst. Uvedený počet hostů vynásobíme průměrným počtem nocí. Uvedený výsledek poté vydělíme 360 dny a pokud je výsledek menší, než počet lůžek, kapacita je dostatečná. Další postup by mohl být vydělení počtu přenocování počtem dnů v roce.

Tabulka 2: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení pro Karlovy Vary

	Počet zařízení	Pokoje	Lůžka
2015	116	5668	11130
2016	120	5654	11256
2017	120	5656	11246
2018	132	5925	11911
2019	133	5664	11333
2020	153	5792	11737

Zdroj: vlastní zpracování (2021) – data z Českého statistického úřadu

Tabulka 3: Hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních v Karlových Varech

	Hosté	Přenocování	Ø počet nocí
2015	267 278	1 539 776	5,8
2016	319 740	1 621 499	5,1
2017	370 183	1 827 226	4,9
2018	401 978	1 837 420	4,6
2019	444 938	1 941 790	4,4
2020	247 271	916 078	3,7

Zdroj: vlastní zpracování (2021) – data z Českého statistického úřadu

V obou případných postupech vyšlo číslo menší, než je počet lůžek, z čehož vyplývá, že ubytovací kapacita by měla být dostatečná. V potaz nejsou brány mimořádné akce jako je například Mezinárodní filmový festival, kdy jsou kapacity plně obsazeny a návštěvníci přesto shánějí a hledají možnosti ubytování. Záleží tedy také na době ubytování, při konání Mezinárodního filmového festivalu mají ubytovací zařízení kapacitu obsazenou, v zimním období jsou ubytovací zařízení spíše prázdná.

Počet ubytovacích zařízení v Karlových Varech je dle Českého statistického úřadu 153, ovšem na webových stránkách rezervační platformy Booking.com jich je 375 a dle webových stránek Karlových Varů, na který mají také seznamy ubytovacích zařízení, počet odpovídá spíše stránkám Booking.com. Je zde na výběr mnoho možností ubytování, ať již s jednou či pěti hvězdičkami, ale také je zde na výběr mezi hotel, apartmány, penziony. Doba pobytů se zkracuje, což může být z důvodu pandemie Covid-19, kdy nebylo možné cestovat a byla zde spíše česká klientela.

Dopravní infrastruktura

Dopravní infrastruktura byla hodnocena jako nepřipravená, a to hned z několika důvodů. Mezi městy v Západočeském lázeňském trojúhelníku není přímé spojení, je pouze mezi Karlovými Vary a Mariánskými Lázněmi, s Františkovými Lázněmi přímé spojení není a mezi Mariánskými Lázněmi a Františkovými Lázněmi přímé spojení téměř není, jedná se pouze o jeden vlak denně. Nicméně spojení veřejnou dopravou je v gesci kraje či státu a ne jednotlivých obcí, takže dále nebude zohledněno v návrzích.

Pokud by byla hodnocena infrastruktura z pohledu osobní dopravy, tak mezi městy Karlovy Vary a Františkovými Lázněmi lze využít dálniční spojení, které vede až z 80 % mezi městy. Mezi městy Karlovými Vary a Mariánskými Lázněmi je poté buďto využít částečně dálniční spojení a v různých místech se z tohoto spojení odpojit anebo využít jinou cestu, která již dálniční spojení nezahrnuje a vede přes Bečov nad Teplou.

Jako největší problém byla ale hodnocena dopravní infrastruktura z pohledu parkovacích míst a navigačního systému. Parkování lze v daných městech rozdělit na parkovací domy, placené parkování, čímž jsou myšleny otevřená nezastřešená místa, která mají vjezd přes automaty a poslední možností jsou bezplatná parkovací stání, která jsou většinou u obchodních domů nebo center, jako například Kaufland, Tesco a podobná obchodní centra, u kterých se může v budoucnu stát, že majitel povolí parkování například na hodinu a půl, jako je to u obchodu Lidl a delší doba bude zpoplatněna. Toto dělení platí i pro další města, a proto taktéž již nebude zmiňováno. Dále je možnost také parkovací stání uvnitř Lázeňské zóny, kde je zpoplatněný vjezd a parkování je spíše u hotelů, tedy není pro veřejnost.

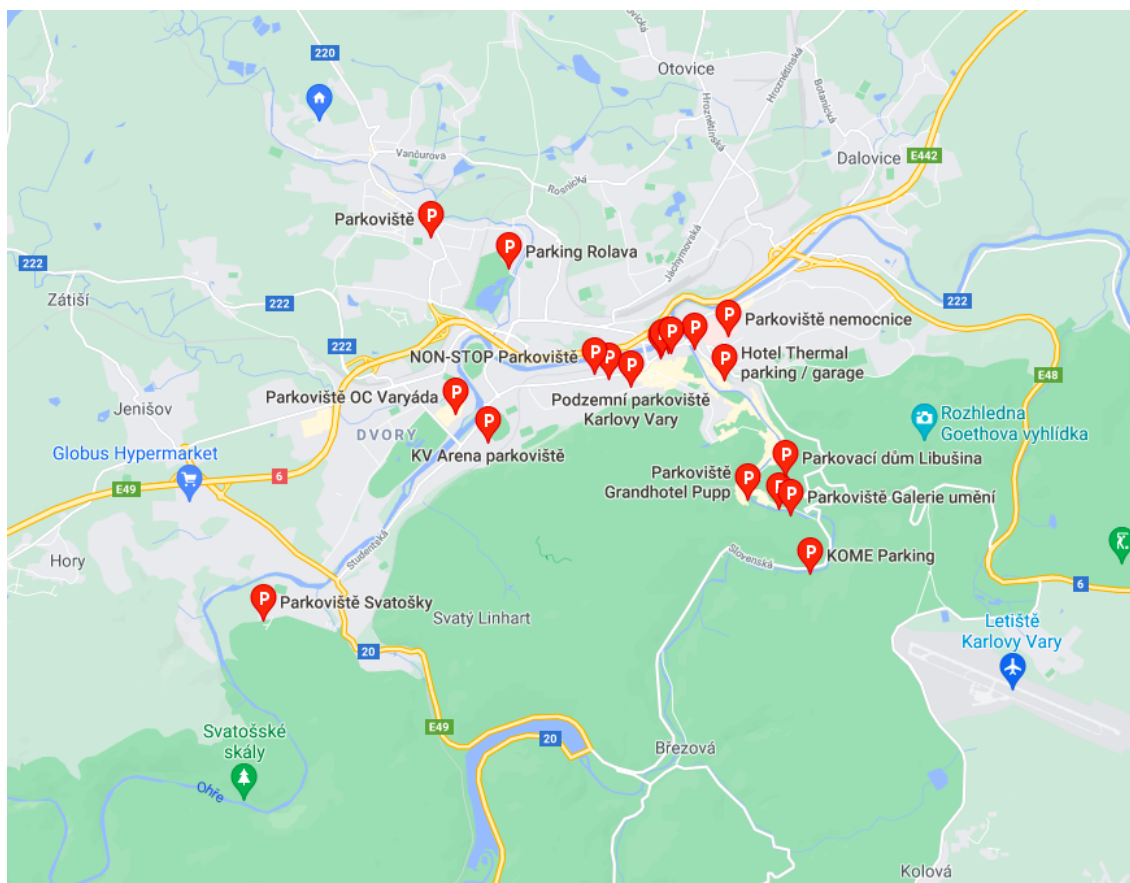
V Karlových Varech jsou parkovací domy. Tyto parkovací domy se nachází v hotelu Thermal, který má kapacitu 320 parkovacích míst a cena se pohybuje 50 korun za hodinu či 500 korun za den. Další parkovací domy se nachází v ulici Libušina v těsné blízkosti lanové dráhy Imperial, kterou se lze dostat do historické části. Cenové relace je 45 korun za hodinu či 380 korun za den. Posledním parkovacím domem, avšak vzdálenějším od centra, jsou podzemní garáže na náměstí Milady Horákové. Ačkoliv je tento parkovací dům velice dostupný z hlavního autobusového a vlakového nádraží, od historického centra je vzdálenější a nejsou z tohoto domu jasně znatelná značení do hlavního historického a turistického centra, kde se nachází kolonády a prameny.

Otevřená neboli nezastřešená parkovací místa, která jsou placená, jelikož zabezpečena parkovacími automaty se nachází ve dvou hlavních částech. Otevřené parkoviště se nachází v blízkosti výše zmiňovaného parkovacího domu na náměstí Milady Horákové, avšak toto parkoviště se nachází za Dolním nádraží (Parkoviště Dolní terminál) a pěšky je velice špatně přístupné. Jedná se ovšem o jedno z větších parkovacích ploch, ale pokud se z tohoto parkoviště budete chtít vydat do historické části, naleznete problém v podobě chybějícího přechodu pro chodce či chodníku od parkoviště, tedy nebezpečného přechodu. Blízko tohoto parkoviště se nachází zastávka pro městskou dopravu, je tedy možné se přiblížit městu. Toto parkoviště je jednou z levnějších variant, jelikož hodina

stojí 25 Kč a celý den 120 Kč. Další parkoviště by se dala rozdělit do dvou částí. První část se nachází v blízkosti zastávky městské dopravy Tržnice a jedná se o parkoviště Varšavská, tržnice a parkoviště Nábřeží Jana Palacha. Další část parkovacích míst se nachází na druhé straně města a jedná se o parkoviště KOME (Kouzelné městečko), parkoviště Galerie a Parkoviště Poštovní dvůr.

Pokud návštěvník nenajde volné parkovací stání na těchto parkovištích, lze ještě využít bezplatná parkovací stání, která se často nacházejí u jednotlivých obchodních center a odsud se vydat buďto pěšky nebo městskou hromadnou dopravou k blízkosti centra. Jedná se například o parkoviště u Varyády, Sedmičky a Šmeralova, parkoviště u Baumax nábytku či parkoviště u KV Arény, ale tato parkoviště nejsou principiálně určena pro návštěvníky centra města.

Obrázek 8: Mapa parkovacích ploch v Karlových Varech

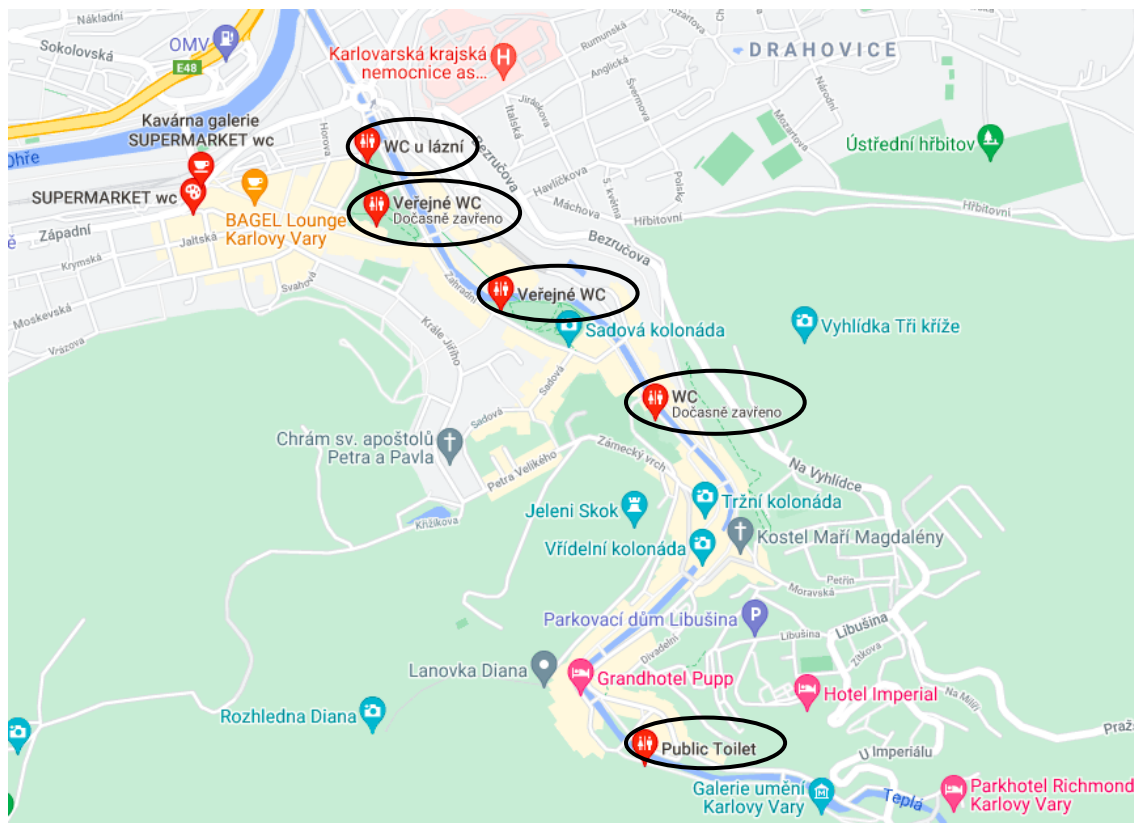
Zdroj: Google mapy, 2021

Na výše uvedeném obrázku je vidět rozložení parkovacích míst v Karlových Varech. V historické části lze parkovat pouze u hotelů a tato parkovací místa jsou určena pro návštěvníky daných hotelů.

Veřejné toalety

Na níže přiloženém obrázku jsou zobrazeny veřejné toalety, které jsou umístěny v historické části. Veřejné toalety jsou zde analyzovány z důvodu, že v odpovědích byla tato oblast označena jako nepřipravená, ovšem bylo to zmíněno pouze ve Františkových Lázních, ovšem analýza proběhla u všech měst.

Obrázek 9: Rozložení veřejných toalet v Karlových Varech

Zdroj: Google maps, 2021

Na obrázku jsou vidět veřejné toalety na začátku lázeňského území, ale také u kolonád. Toalety ve Vřídelní kolonádě jsou uzavřeny pouze dočasně, jedinou oblastí, kde toalety chybí, je mezi Vřídelní kolonádou a Grandhotelem Pupp. Z tohoto důvodu by autorka tuto oblast hodnotila jako připravenou.

Demografický vývoj obyvatel

Na závěr této podkapitoly je přiložena tabulka zobrazující demografický vývoj obyvatelstva a je uvedena u všech měst. Uvedena je z důvodu, že i v rozhovorech bylo zmiňováno, že z měst odcházejí mladší generace například kvůli nedostatečnému

vzdělání v daných městech a často se stává, že pokud mladší generace odejde například za vysokou školou do jiného města, mnohdy se do původního města nevrátí.

Tabulka 4: Demografický vývoj obyvatel v Karlových Varech

	Počet obyvatel	0-14 let	15-64 let	65 a více
2010	51 115	6 251	35 848	9 016
2018	48 501	6 430	30 559	11 512
2019	48 479	6 511	30 230	11 738
2020	48 319	6 540	30 016	11 754

Zdroj: vlastní zpracování (2021) – data z Českého statistického úřadu

Do tabulky je vložen i rok 2010. Ten je zde z důvodu lepší viditelnosti demografického vývoje a tím je vidět i úbytek rezidentů. Největší úbytek rezidentů je ve věku 15-64 let, což mohou být právě i mladší generace, které odjíždějí za studiem či jinými a lepšími možnostmi práce.

7.2 Mariánské Lázně

Kapacita ubytovacích zařízení

Jako první je opět posuzována kapacita ubytovacích zařízení, zda je dostatečná. Analýza dostatečnosti bude probíhat jako. Kapitole 7.1, tedy počet hostů vynásobený průměrným počtem ubytovaných nocí a vydělený 360, jakožto počtem dní v roce a tím se zjistí průměrná obsazená kapacita na den. Pokud je tato kapacita opět nižší, než počet lůžek, kapacita je dostatečná, v opačném případě bude nedostatečná.

Tabulka 5: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení pro Mariánské Lázně

	Počet zařízení	Pokoje	Lůžka
2015	78	3428	6642
2016	81	3559	6936
2017	91	3712	7216
2018	92	3746	7342
2019	92	3788	7453
2020	93	3774	7481

Zdroj: vlastní zpracování (2021) – data z Českého statistického úřadu

Tabulka 6: Hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízení v Mariánských Lázních

	Hosté	Přenocování	Ø počet nocí
2015	232 591	1 242 625	5,3
2016	263 114	1 368 010	5,2
2017	292 114	1 473 947	5,0
2018	283 734	1 405 258	5,0
2019	290 530	1 400 957	4,8
2020	141 201	647 062	4,6

Zdroj: vlastní zpracování (2021) – data z Českého statistického úřadu

V Mariánských Lázních se nachází dle Českého statistického úřadu 93 zařízení. Na webových stránkách rezervační platformy Booking.com je ovšem na výběr 173 hotelů a dalších typů ubytování.

Dle výše uvedeného postupu vychází hodnoty nižší, než počet lůžek, přesněji vychází hodnota 1 804, z čehož vyplývá, že kapacita ubytovacích zařízení jsou dostatečné, čímž se potvrzuje fakt z rozhovorů, že v tomto sektoru je město připraveno. Zároveň je v tabulce viditelné, že se snižuje průměrný počet nocí.

V Mariánských Lázních je opět široká nabídka ubytovacích zařízení a lze tyto možnosti opět rozdělit dle kvality (hvězdiček) či typu ubytovacího zařízení. Jako první je posuzována kvalita. Zde je velké množství ubytovacích zařízení se třemi hvězdičkami, přesněji 101, ale jsou zde i na výběr ze čtyřmi hvězdami a 4 ubytovací zařízení s pěti hvězdami. Dále si návštěvník může vybrat mezi apartmány, které mají širokou nabídku s počtem 92 zařízení, hotely, penziony či vilami. I zde jsou na výběr bezbariérová ubytování.

Na základě ubytovacích kapacit a výběru z ubytovacích zařízení lze potvrdit fakt, že Mariánské Lázně jsou ubytovacími službami připraveny na zápis.

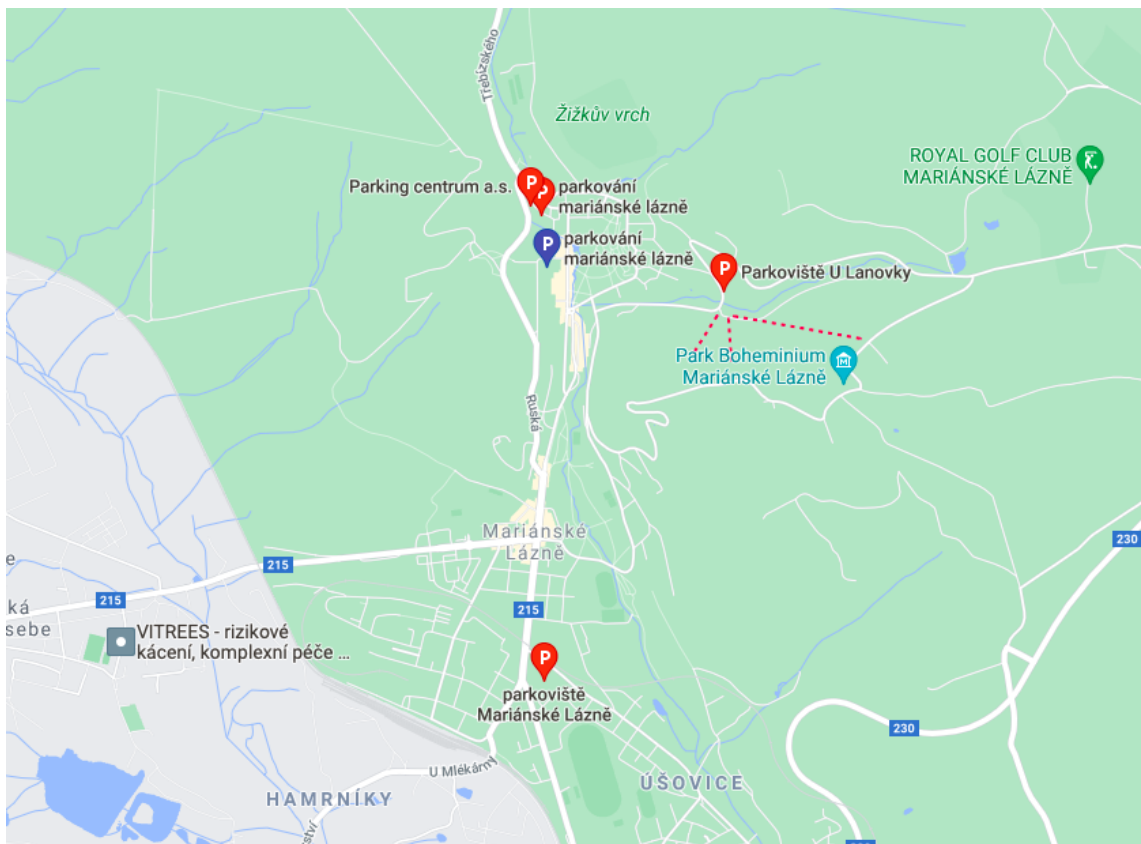
Dopravní infrastruktura

Jako nejhůře hodnocená infrastruktura byla označena dopravní infrastruktura. Na mapě níže je vidět, jaké jsou možnosti parkovacích míst v Mariánských Lázních.

Pokud se návštěvník rozhodne, že by chtěl zaparkovat na hlídaném parkovišti, má na výběr pouze ze dvou možností a těmi je Centrální parkoviště či Parkovací dům. V porovnání s Karlovými Vary a krytými parkovišti, se parkoviště v Mariánských Lázních nachází ve velmi rozdílné cenové relaci a tou je 10 a 20 korun za hodinu.

Dále je zde možnost zaparkovat na nehlídaných parkovištích, která se nachází buďto u hotelů, jako například parkoviště u hotelu Koliba či Krakonoš, popřípadě ještě odstavná parkoviště u obchodů jako je Tesco, Penny Market, Lidl či Kaufland. Od těchto parkovišť je ovšem špatná navigační infrastruktura, kdy si návštěvník musí vzít buďto svoji mapu či GPS navigaci v telefonu. Pokud má město na svých stránkách v nabídce tato zmíněná parkoviště, mohl by návštěvník očekávat navigační cedule, aby se lehce dostal k nejvýznamnějším památkám. Zároveň jsou všechna kapacitnější parkovací místa relativně vzdálena od historické a lázeňské části města (kromě parkovacího domu). Opět je i zde možnost parkování v zónách na ulicích s automaty, které je finančně náročnější.

Obrázek 10: Mapa parkovacích míst v Mariánských Lázních

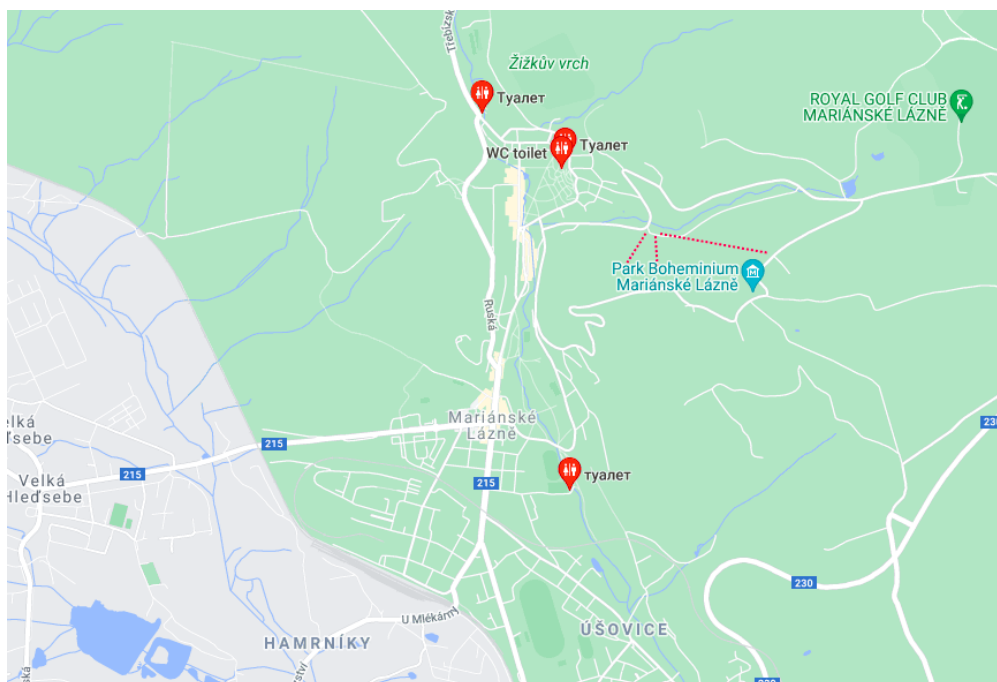

Zdroj: Google Maps, 2021

Veřejné toalety

Dále jsou zde hodnoceny veřejné toalety, jelikož byly označeny jako nepřipravené. Na přiložené mapě je vidět rozložení těchto veřejných toalet, ovšem nejsou otevřeny nonstop. Jsou ve večerních hodinách uzavřeny, avšak umístěny blízko sebe, což by mohlo být nevyhovující. Lokality mohly být vybrány více od sebe.

Obrázek 11: Mapa veřejných toalet v Mariánských Lázních

Zdroj: maps.google.cz (2021)

Demografický vývoj

Jako poslední část analýzy je opět uvedena tabulka demografického vývoje v Mariánských Lázních z důvodu poukázání na úbytek obyvatel.

Tabulka 7: Demografický vývoj obyvatel Mariánských Lázní

	Počet obyvatel	0-14 let	15-64 let	65 a více
2010	13 587	1 643	9 465	2 479
2018	12 800	1 594	8 060	3 146
2019	12 795	1 606	7 940	3 249
2020	12 752	1 621	7 822	3 309

Zdroj: Český statistický úřad, 2021

Je viditelný úbytek hlavně ve věkové kategorii 15-64 let, na rozdíl od kategorie 65 let a více je zde přírůstek.

7.3 Františkovy Lázně

Kapacita ubytovacích zařízení

I zde bude jako nejprve představena kapacita ubytovacích zařízení, zda je dostatečná či nikoliv. Postup je zvolený stejně jako v předchozích městech.

Tabulka 8: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení pro Františkovy Lázně

	Počet zařízení	Pokoje	Lůžka
2015	49	2470	4268
2016	51	25611	4432
2017	50	2577	4488
2018	52	2455	4324
2019	52	2623	4665
2020	58	2579	4515

Zdroj: vlastní zpracování (2021) – data z Českého statistického úřadu

Tabulka 9: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení ve Františkových Lázních

	Hosté	Přenocování	Ø počet nocí
2015	105 841	867 539	8,2
2016	114 704	872 232	7,6
2017	118 429	862 811	7,3
2018	127 890	937 153	7,3
2019	132 145	960 266	7,3
2020	78 371	554 168	7,1

Zdroj: vlastní zpracování (2021) – data z Českého statistického úřadu

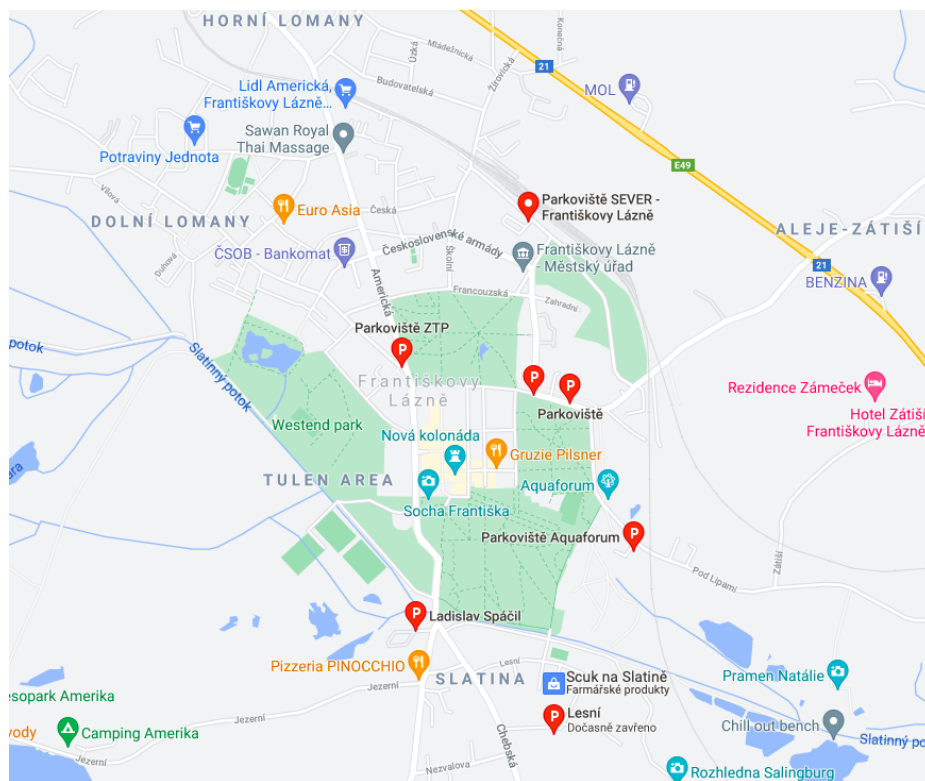
Na základě výsledků, u kterých byl zvolen postup stejný jako u předchozích měst, bylo dosažení zjištění, že i zde jsou kapacity ubytovacích zařízení dostatečné. Celkem je zde 63 možností ubytování dle webové rezervační platformy Booking.com, v porovnání s Českým statistickým úřadem, kde je uvedeno 58 ubytovacích zařízení. Pokud je na

ubytovací sektor brán pohled z hlediska kvality a druhu ubytovacích zařízení, tak kvalitativně je zde nejmenší výběr ze všech tří hodnocených měst. Převažují ubytovací služby se třemi hvězdičkami, těch je zde 43 a poté se čtyřmi, těch je zde 11, ovšem chybí tu kvalitnější pěti hvězdičkové ubytovací možnosti, což by mohlo být bráno jako nedostatek, jelikož turisté, kteří jedou za památkami UNESCO by mohli vyžadovat velice kvalitní ubytovací služby. Dále je zde na výběr z hotelů a apartmánů, které jsou zastoupeny stejným poměrem, což v předchozích městech také nebylo. Dále jsou zde v nabídce penziony a kempy.

Dopravní infrastruktura

V rozhovorech byla nejhůře hodnocená byla opět infrastruktura. Oproti předchozím městům, ve Františkových Lázních není vybudován parkovací dům, ale jsou zde pouze otevřená parkovací stání, placená.

Obrázek 12: Mapa parkovacích míst ve Františkových Lázních

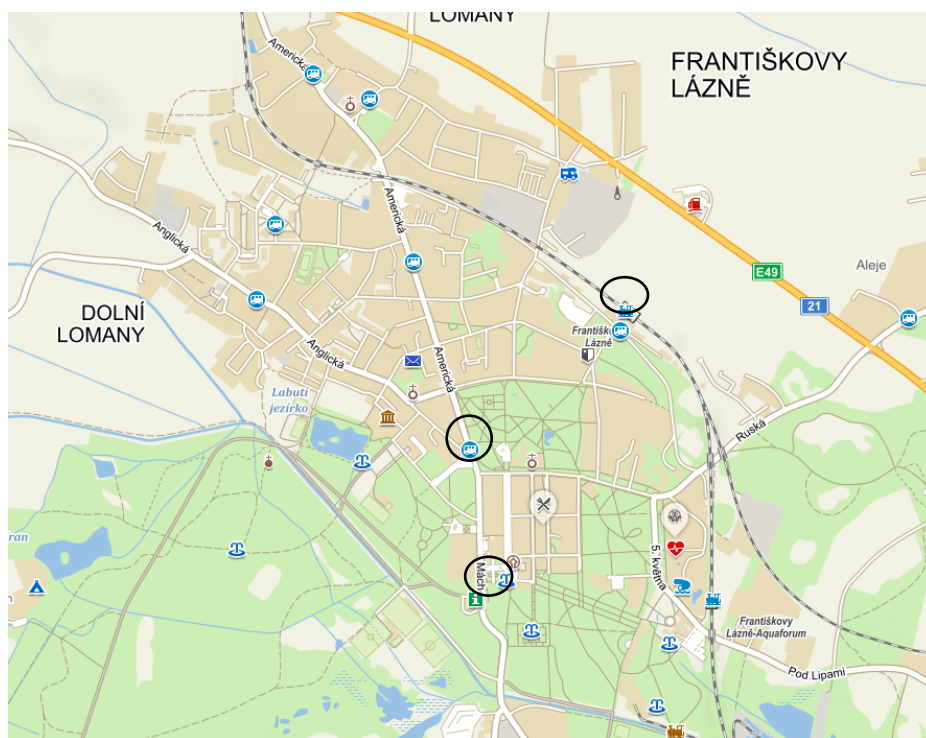
Zdroj: Google Maps, 2021

Lze zde ovšem využít například Centrální parkoviště Jih, Parkoviště Aquaforum, Centrální parkoviště Sever. Pokud poté návštěvník nezaparkuje například u obchodů, je ještě možnost zaparkovat na ulicích, kde jsou parkovací automaty, ovšem toto parkování je dražší.

Veřejné toalety

Dále je hodnocena připravenost veřejných toalet, jako tomu bylo u předchozích měst, což již dle mapy, která je opět níže přiložena, je toto město z hlediska tohoto směru nejhůře připraveno.

Obrázek 13: Veřejné toalety ve Františkových Lázních

Zdroj: Google Maps, 2021

Ve Františkových Lázních se nachází tři veřejné toalety, což lze brát jako velice nedostatečné vzhledem k možnému zvýšení přijíždějících návštěvníků. Veřejné toalety jsou označeny černým kroužkem a na mapu jsou dodělávány. Kapacita je tedy dostatečná, vzhledem k velikosti města.

Demografický vývoj obyvatelstva

Jako poslední je uvedena tabulka demografického vývoje obyvatel Františkových Lázní, jako tomu bylo i u předchozích měst.

Tabulka 10: Demografický vývoj obyvatel ve Františkových Lázních

	Počet obyvatel	0-14 let	15-64 let	65 a více
2010	5 638	817	4000	821
2018	5 514	827	3 477	1 210
2019	5 461	782	3 457	1 222
2020	5 412	760	3 420	1 232

Zdroj: vlastní zpracování, data z Českého statistického úřadu, 2021

I u tohoto města je patrný úbytek obyvatel ve věku od 0-14 a 15-64, ovšem vysoký přírůstek obyvatel ve věku 65 let a více.

8 Závěrečná doporučení

Tato kapitola se zabývá doporučeními hlavně v nejvíce nepřipravených oblastech, ale také poté doporučení, jak lze využít sériové nominace. Doporučení, která bude dále vypsána, jsou vybrána podle nezbytnosti či nejmenší nákladnosti. Pro tuto kapitolu byly vybrány tři oblasti, na kterých je důležité zapracovat.

Pokud bychom se zabývali z počátku doporučeními v oblasti infrastruktury, jakožto nejslabší oblastí této nominace, tak lze dospět k následujícím doporučením:

Není přímé spojení mezi městy, myšleno v oblasti meziměstské dopravy, tedy autobusy a vlaky. Lze navrhnout zavedení přímého spojení mezi městy, případně současné možnosti lépe zpropagovat.

Také by bylo dobré například u parkovací plochy v Karlových Varech u Dolního nádraží umístit z důvodu bezpečnosti přechod či udělat menší chodník, jelikož zde je parkovací místo bez možnosti dostat se bez přechodu silnice na chodník. Silnice je zde velice frekventovaná, jezdí zde spousta aut a autobusů a pokud by přijela například rodina s dětmi či starší lidé, mlže pro ně být toto přecházení nebezpečné. Uděláním přechodu pro chodce by nemuselo být ani příliš nákladné a mohlo by to zamezit případné nehodě či tragédii. Nejbližší přechod se od tohoto místa nachází až u vlakového nádraží, ke kterému, pokud se přijíždějící bude chtít vyhnout frekventované silnici, vede cesta mezi parkovacími místy mezi autobusy, kteří na toto místo přijíždějí a odjíždějí a opět to není bezpečná cesta. To platí i pro ostatní města. U odlehlých parkovacích míst lze navrhnout doporučení, aby byla zkontrolována přístupnost a bezpečnost při přechodu do historického centra či památkám.

Lze také doporučit zapracovat na přehlednosti možností parkování na jednotlivých webových stránkách, aby to bylo co nejpřehlednější pro návštěvníka. Pokud přijíždějící návštěvník bude vyhledávat možnosti parkování na jednotlivých webových stránkách, tak pro něj bude lepší, když bude mít k dispozici mapu s vyznačenými parkovišti a zároveň se zobrazeným centrem památek a kolonád, aby se mohl lépe vidět, co má například v nejbližší vzdálenosti. Pokud se na webových stránkách vyskytuje výpis parkovišť, kde je zobrazena mapa až po otevření jednotlivého místa, je to pro turistu méně praktické.

Na webových stránkách jednotlivých měst a vypsáných parkovacích míst lze také doporučit zapracovat například přibližnou dostupnost od historického centra, možnosti

jak se nejrychleji dostat do historického centra ať již pěšky či městskou hromadnou dopravou, ceníky parkovacích stání či popřípadě i kapacitu.

Další oblastí, ve které lze navrhnout a doporučit změny jsou navigační systémy.

V této oblasti lze doporučit zapracovat na navigačních systémech, jelikož lázeňské památky a prameny jsou většinou poblíž u sebe v nějakém centru města a parkovací domy bývají vzdálenější od těchto center, proto by bylo dobré zapracovat na navigačním systému a umístit navigační ukazatele od těchto parkovacích domů. Pokud návštěvník nepříjede s mapou, GPS navigací nebo to nebude mít nastudované, je pravděpodobné, že bez pomoci do historických či lázeňských center nenalezne cestu.

Dále by také bylo dobré kontrolovat navigační systémy například v lázeňských lesích, aby nehrozilo ztracení turistů a bylo jisté, že procházky po lesích budou turistům příjemné. Pokud by města chtěla získat jako nový segment rodiny s dětmi, bylo by doporučeno se na tento segment zaměřit například v přípravě aktivit pro rodiny s dětmi, a to nejen v podobě zájezdů do okolních měst a využití dětských hřišť, ale jelikož je hlavní zaměření a centrum památek historické centrum, tak vymyslet nějaké menší akce i na těchto místech.

Další oblastí, ve které lze navrhnout doporučení jsou veřejné toalety.

Problémem jsou veřejné toalety a jejich kapacita a dostupnost. Tento problém by se dal vyřešit například vytvořením nálepek a dohodou s ubytovacími a stravovacími zařízeními, které by byli motivováni například doporučením pracovníků v infocentrech, kam turisté hojně chodí pro rady kam se jít najíst, či nějak drobně finančně, aby zpřístupnili toalety turistům, jelikož na vybudování dalších veřejných toalet není dostatečný prostor a je to finančně náročné. Tímto by se dal tento problém řešit a bylo by zde více možností veřejných toalet. Karlov Vary a Mariánské Lázně mají v tomto směru větší kapacity, ve Františkových Lázních je poté jedno místo, kde jsou veřejné toalety, což je z hlediska připravenosti špatně. Spojení s ubytovacími či stravovacími podniky je méně nákladné než vybudovat nové veřejné toalety, na které by nemusel být v daných městech ani prostor.

Pokud by se jednalo o doporučení, z hlediska sériové nominace, lze doporučit brát inspiraci od ostatních zahraničních měst, vytvářet společné produkty a balíčky, vzájemnou propagaci a doporučování v jednotlivých městech.

Závěr

Bakalářská práce se zabývala procesem zápisu lázeňských míst v Karlovarské kraji na Seznam kulturního a přírodního dědictví UNESCO, přesněji přínosy, dopady a riziky spojenými s tímto zápisem. Nominace „Slavné lázně Evropy“ představuje výjimečnou a jedinečnou nominaci lázeňských měst 7 zemí Evropy, mezi kterými mají tu čest být i města Západočeského lázeňského trojúhelníku.

Práce byla rozdělena do třech částí, kdy první a druhá část se zabývala teoretickými poznatky ohledně organizace UNESCO, orgány a základními dokumenty a organizací ICOMOS, jakožto důležitou součástí celého zápisu. Druhá část se poté zabývala samotným zápisem a nominací Great Spas of Europe, jelikož lázeňská města v karlovarském kraji byla nominována společně v této nominaci. Celá tato nominace byla 24.7.2021 zapsána na Seznam světového dědictví UNESCO.

Třetí část poté byla směřována ve výzkumném směru, kde byly provedeny rozhovory s aktéry veřejné správy, na kterou byla práce směřována. Práce nebyla směřována na podnikatelské subjekty (hotely a restaurace) z důvodu pandemie Covid-19, kdy by nebylo získáno dostatečné množství odpovědí. Rozhovory byly provedeny se site manažery, kteří mají významnou roli v zápisu a nominaci a dále s vedoucími informačních turistických center v jednotlivých městech. Z těchto rozhovorů poté bylo zjištěno, že města jsou z větší míry na zápis připravena, ale jsou v tom viděny i slabá místa, na kterých je potřeba dále zapracovat. Problematickými či nepřipravenými oblastmi jsou doprání infrastruktura, nedostatečné parkovací kapacity, negativní pohled místních obyvatel či nedostatečná kapacita veřejných toalet. Vybrané problematické oblasti poté byly analyzovány a byla zjišťována i správnost tvrzení, že ubytovací zařízení jsou kapacitami připraveny, což bylo potvrzeno a města opravdu kapacitami připraveny jsou. Jeden nedostatek v této oblasti má ovšem město Františkovy Lázně, které nemá hotel ohodnocený pěti hvězdičkami, což by mohl být problém, jelikož UNESCO turisté mohou klást vyšší nároky než běžní turisté.

Mezi dalšími jmenovanými nedostatky byl nedostatek parkovacích míst. Na tomto nedostatku se již pracuje, a to například v Karlových Varech pomocí projektů Generel dopravy, který analyzuje a řeší nedostatky dopravní kostry města. Ovšem to neřeší problém, jako bezpečnost již vzniklých parkovacích míst a navigačních systémů z těchto ploch, na které je potřeba se zaměřit, a to například přiděláním přechodů v nebezpečných

lokality, aby byl ze všech parkovacích ploch zajištěn bezpečný přechod k historickým centrům a zároveň i klidný, tedy aby zde byl dostatečný navigační systém ze všech doporučených parkovacích ploch.

Jako další nedostatek byla poté kapacita veřejných toalet, na které lze zapracovat motivováním hotelových či stravovacích zařízení, aby návštěvníkům dovolili využít jejich toalety a takovéto subjekty označit například samolepkou, aby turisté věděli, kam si mohou dojít na toaletu.

Posledním, zde zmiňovaným nedostatkem je poté nesouhlas místních obyvatel s rekonstrukcemi „pouze“ v lázeňských částech měst, na čemž lze zapracovat zvýšenou propagací oprav v ostatních částech.

Hlavní otázkou bylo, zda jsou lázeňská města na vstup na Seznam UNESCO připravena. Ze získaných odpovědí a analýzy lze dojít k závěru, že města na zápis připravena jsou, ale čeká je ještě mnoho práce.

Přesnější analýza dopadů a přínosů celého zápisu lze udělat například 5 až 10 let po zapsání, kdy by se dali porovnat výsledky před zápisem a po zápisu. Klíčové bude také nastavení systému monitoringu. Zároveň by zde pak bylo možné udělat porovnání, jak se změnila nejproblematičtější oblast, kterou je dopravní infrastruktura, zda se zapojil ubytovací a stravovací sektor pro poskytování toalet, jaké proběhly změny a obnovy památek ve městě.

Seznam použitých zdrojů

- Blažková, M. (2021). *Unesco-median. Poznej větové dědictví UNESCO*. Dostupné 20.7.2021 z <http://www.unesco-mediain.cz/1-unesco-15/>
- Butaki (2021). *Lázeňský trojúhelní se po více než deseti letech přiblížil k UNESCO*. Dostupné 20.7.2021 z https://karlovarsky.denik.cz/zpravy_region/mesta-lazenskeho-trojuhelniku-miri-na-seznam-svetoveho-dedictvi-unesco-20210604.html
- Cupalová, M. (2011). *Dopady zařazení památky do Seznamu UNESCO*. Studie č. 5.307. Parlament České republiky.
- Cysař, J. (2021). *Města lázeňského trojúhelníku míří na Seznam světového dědictví*. Dostupné 20.7.2021 z <https://www.cysnews.cz/top-clanky/mesta-lazenskeho-trojuhelniku-miri-na-seznam-svetoveho-dedictvi/>
- České dědictví UNESCO (2021). *O sdružení (činnosti, kontakt)*. Dostupné 20.7.2021 z https://www.unesco-czech.cz/sdruzeni/#page_start
- České dědictví UNESCO (2021). *UNESCO památky*. Dostupné 20.7.2021 z <https://www.unesco-czech.cz/unesco-pamatky/>
- Damohorský, M. & Stejskal, V. (2012) *Ochrana světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO v středoevropském právním kontextu: kolektivní monografie*. Praha: Eva Rozkotová
- dTest (2020). *Světové dědictví UNESCO*. Dostupné 20.7.2021 z <https://www.dtest.cz/clanek-8075/svetove-dedictvi-unesco>
- Františkovy Lázně – oficiální průvodce městem (2021). *Indikace lázeňské léčby ve Františkových lázních*. Dostupné 21.7.2021 z <http://www.finfo.cz/cz/lazenska-lecba-a-wellness-frantiskovy-lazne/indikace-lazenske-lecby>
- Františkovy Lázně (2021). *Města lázeňského trojúhelníku míří na Seznam světového dědictví UNESCO*. Dostupné 20.7.2021 z https://www.frantiskovy-lazne.info/cs/clanky/mesta-lazenskeho-trojuhelniku-miri-na-seznam-svetoveho-dedictvi-unesco_415
- Františkovy Lázně (2021). *Poznejte město*. Dostupné 21.7.2021 z <https://www.frantiskovy-lazne.info/cs/poznejte-mesto/soucasnost>
- Google Mapy (2021). *Google Maps*. Dostupné 10.8.2021 z <https://www.google.cz/maps?hl=cs&authuser=0>
- Great Spas of Europe (2021a). *Bad Ems – The Picturesque Imperial Spa*. Dostupné 3.8.2021 z <https://www.greatspasofeurope.eu/discover-experience/bad-ems>
- Great Spas of Europe (2021b). *Bad Kissingen – Between Classicism and Modernity*. Dostupné 3.8.2021 z <https://www.greatspasofeurope.eu/discover-experience/bad-kissingen>
- Great Spas of Europe (2021c). *Baded-Baden – Summer Capital of Europe*. Dostupné 3.8.2021 z <https://www.greatspasofeurope.eu/discover-experience/baden-baden>
- Great Spas of Europe (2021d). *Baden bei Wien – Spa of Emperors*. Dostupné 3.8.2021 z <https://www.greatspasofeurope.eu/discover-experience/baden-bei-wien>

Great Spas of Europe (2021e). *City od Bath – Georgian Spa City*. Dostupné 3.8.2021 z <https://www.greatspasofeurope.eu/discover-experience/bath>

Great Spas of Europe (2021f). *Montecatini Terme – Garden Spa of Europe*. Dostupné 3.8.2021 z <https://www.greatspasofeurope.eu/discover-experience/montecatini-terme>

Great Spas of Europe (2021g). *Spa – Café of Europe*. Dostupné 3.8.2021 z <https://www.greatspasofeurope.eu/discover-experience/spa>

Great Spas of Europe (2021h). *Vichy – Queen of the spa towns*. Dostupné 3.8.2021 z <https://www.greatspasofeurope.eu/discover-experience/vichy>

ICOMOS (2019). *Informace o činnosti ICOMOS*. Dostupné 20.7.2021 z <https://www.icomos.cz/index.php/en/o-nas>

Info Česko (2021). *Znáte všechny české památky na seznamu UNESCO?*. Dostupné 20.7.2021 z https://www.infocesko.cz/content/galerie_alone.aspx?zoomimg=25730&slideimg=-1&clanekid=4626

Infocentrum města Karlovy Vary (2021). *Co se zde léčí*. Dostupné 21.7.2021 z <https://www.karlovyvary.cz/cs/co-se-zde-leci>

Infocentrum města Karlovy Vary (2021). *Jak to vypadá se zápisem do UNESCO*. Dostupné 21.7.2021 z <https://www.karlovyvary.cz/cs/jak-vypada-se-zapisek-do-unesco>

Infocentrum města Karlovy Vary (2021). *Slavné lázně Evropy*. Dostupné 20.7.2021 z <https://www.karlovyvary.cz/cs/unesco/nominace>

iTRAS & Vladimír Kubík (2021). *Lázeňská kolonáda Mariánské Lázně*. Dostupné 21.7.2021 z <https://itras.cz/lazenska-kolonada-marianske-lazne/galerie/18613/>

Kancelář architektury města Karlovy Vary (2019). *UNESCO. Great Spas of Europe – Slavné lázně Evropy*. Dostupné 21.7.2021 z <https://www.kamkv.cz/unesco-site-manager>

Kancelář architektury města Karlovy Vary (2021). *UNESCO. Great Spas of Europe – Slavné lázně Evropy*. Dostupné 20.7.2021 z <https://www.kamkv.cz/unesco>

Karlovarský kraj (2021). *Karlovy Vary*. Dostupné 21.7.2021 z <https://zivykraj.cz/vyletni-cile/karlovy-vary-a-okoli/>

Karlovy-Vary.cz (2021). *TOP 10 zajímavostí Karlových Varů*. Dostupné 21.7.2021 z <http://www.karlovy-vary.cz/cz/aktivity/co-si-nesmite-nechat-ujit-top-10>

Kultura a památková péče – Informační portál Karlovarského kraje (2019). *UNESCO*. Dostupné 21.7.2021 z <https://www.kr-karlovarsky.cz/kultura/Stranky/UNESCO/unesco.aspx>

Magistrát města Karlovy Vary (2019). *Významná etapa na cestě do UNESCO byla završena*. Dostupné 20.7.2021 z <https://mmkv.cz/cs/aktuality/vyznamna-etapa-na-cestedo-unesco-byla-završena>

Mariánské Lázně (2021). *Mariánské lázně*. Dostupné 21.7.2021 z <https://www.marianskelazne.cz/unesco/marianske-lazne/>

Marianske-lazne.info (2021). *Budou Mariánské Lázně na seznamu UNESCO?* Dostupné 21.7.2021 z <https://marianske-lazne.info/cz/ml-unesco>

Marianske-lazne.info (2021). *Lázeňství v Mariánských Lázních*. Dostupné 21.7.2021 z https://marianske-lazne.info/cz/lazenstvi#h_4277827711041551973716461

Ministerstvo kultury (2021). *Spolupráce Ministerstva kultury s UNESCO*. Dostupné 20.7.2021 z <https://www.mkcr.cz/spoluprace-ministerstva-kultury-s-unesco-750.html>

Ministerstvo kultury (2021). *UNESCO*. Dostupné 30.7.2021 z <https://www.mkcr.cz/unesco-50.html>

Ministerstvo kultury (2021). *Zpracování návrhu na zařazení na indikativní seznam*. Dostupné 30.7.2021 z <https://www.mkcr.cz/zpracovani-navrhu-na-zarazeni-na-indikativni-seznam-unesco-259.html>

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (2021). *Česká republika a UNESCO*. Dostupné 20.7.2021 z <https://www.mzv.cz/unesco.paris>

Ministerstvo životního prostředí (2021). *Česká komise pro UNESCO*. Dostupné 20.7.2021 z https://www.mzp.cz/cz/ceska_komise_unesco

Ministerstvo životního prostředí (2021). *Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO)*. Dostupné 20.7.2021 z https://www.mzp.cz/cz/organizace_spojenych_narodu

Ministerstvo životního prostředí (2021). *Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO)*. Dostupné 20.7.2021 z https://www.mzp.cz/cz/organizace_spojenych_narodu

Národní památkový ústav (2021). *Mezinárodní dokumenty*. Dostupné 20.7.2021 z <https://www.npu.cz/cs/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pravni-predpisy-a-mezinarodni-dokumenty/mezinarodni-dokumenty>

Národní památkový ústav (2021). *Památky s mezinárodním statusem*. Dostupné 20.7.2021 z <https://www.npu.cz/pamatky-unesco>

Národní památkový ústav (2021). *Periodický reporting*. Dostupné 30.7.2021 z <https://www.npu.cz/periodickyreporting>

Národní památkový ústav (2021). *Uchazeči o zápis na Seznam světového dědictví*. Dostupné 21.7.2021 z <https://www.npu.cz/cs/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/pamatky-s-mezinarodnim-statusem/indikativni-seznam>

Plechátá, J. (2019). *Lázeňský trojúhelník čeká důležitá inspekce kvůli vstupu do UNESCO*. Dostupné 20.7.2021 z https://www.idnes.cz/karlovyvary/zpravy/unescovstup-lazne-lazenstvi-lazensky-trojuhelnik-rada-pamatekicomos.A190604_480119_vary-zpravy_ba

Restu (2021). *Café kolonáda*. Dostupné 21.7.2021 z <https://www.restu.cz/cafe-kolonada/>

Slavné lázně Evropy (2021). *What is Great Spas of Europe?*. Dostupné 21.7.2021 z <https://greatspasofeurope.org>

Směrnice k provádění Úmluvy o ochraně světového dědictví. In: č. 159 /1991 Sb., o Úmluvě a ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. 1991.

Studenta.cz (2021). *Karlovarsko, kraj na který se zapomnělo*. Dostupné 4.8.2021 z <https://www.studenta.cz/specially/karlovarsko-kraj-na-ktery-se-zapomnelo/r~21763fde564d11eb9c800cc47ab5f122/>

UNESCO (2021a). *UNESCO – About us*. Dostupné 20.7.2021 z <https://en.unesco.org/about-us/introducing-unesco>

- UNESCO (2021b). *UNESCO – Education*. Dostupné 20.7.2021 z <https://en.unesco.org/themes/education>
- UNESCO (2021c). *UNESCO památky nehmotné*. Dostupné 10.8.2021 z <https://www.unesco-czech.cz/unesco-pamatky-nehmotne/>
- UNESCO World Heritage Centre 1992-2021 (2021a). *Great Spas of Europe (Czechia)*. Dostupné 21.7.2021 z <http://whc.unesco.org/en/tentativelists/5929/>
- UNESCO World Heritage Centre 1992-2021 (2021b). *World Heritage List*. Dostupné 20.7.2021 z <https://whc.unesco.org/en/list>
- UNESCO World Heritage Centre 1992-2021 (2021c). *World Heritage List Nomination*. Dostupné 21.7.2021 z <https://whc.unesco.org/en/nominations/>
- Vlčková J., Kučová V. & Beneš M. (2011). *Metodické principy přípravy nominací k zápisu na Seznam světového dědictví UNESCO a zásady uchování hodnot těchto statků*. Praha, Česko: NPÚ
- Vojtěch, F. (2015). *Příležitosti rozvoje zápisu na seznam UNESCO*. Dostupné 22.8.2021 z https://www.muml.cz/e_download.php?file=data/kontakty/subjekty/poznamkacs31_1.pdf&original=UNESCO%20př%C3%ADležitosti%20pro%20GSE.pdf
- World Heritage Convention (2021a). *Ancient and Primeval Beech Forests of the Carpathians and Other Regions of Europe*. Dostupné 3.8.2021 z <http://whc.unesco.org/en/list/1133>
- World Heritage Convention (2021b). *Erzgebirge/Krušnohoří Mining Region*. Dostupné 3.8.2021 z <http://whc.unesco.org/en/list/1478>
- World Heritage Convention (2021c). *Gardens and Castle at Kroměříž*. Dostupné 3.8.2021 z <http://whc.unesco.org/en/list/860>
- World Heritage Convention (2021d). *Historic Center of Prague*. Dostupné 3.8.2021 z <http://whc.unesco.org/en/list/616>
- World Heritage Convention (2021e). *Historic Centre of Český Krumlov*. Dostupné 3.8.2021 z <http://whc.unesco.org/en/list/617>
- World Heritage Convention (2021f). *Historic Centre of Telč*. Dostupné 3.8.2021 z <http://whc.unesco.org/en/list/621>
- World Heritage Convention (2021g). *Holašovice Historic Village*. Dostupné 3.8.2021 z <http://whc.unesco.org/en/list/861>
- World Heritage Convention (2021h). *Holy Trinity Column in Olomouc*. Dostupné 3.8.2021 z <http://whc.unesco.org/en/list/859>
- World Heritage Convention (2021i). *Jewish Quarter and St Procopius' Basilica in Třebíč*. Dostupné 3.8.2021 z <http://whc.unesco.org/en/list/1078>
- World Heritage Convention (2021j). *Kutná Hora: Historical Town Centre with the Church of St Barbara and the Cathedral of Our Lady at Sedlec*. Dostupné 3.8.2021 z <http://whc.unesco.org/en/list/732>
- World Heritage Convention (2021k). *Landscape for Breeding and Training of Ceremonial Carriage Horses at Kladruby nad Labem*. Dostupné 3.8.2021 z <http://whc.unesco.org/en/list/1589>

World Heritage Convention (2021l). *Lednice-Valtice Cultural Landscape*. Dostupné 3.8.2021 z <http://whc.unesco.org/en/list/763>

World Heritage Convention (2021m). *Litomyšl Castle*. Dostupné 3.8.2021 z <http://whc.unesco.org/en/list/901>

World Heritage Convention (2021n). *Pilgrimage Church of St John of nepomuk at Zelená Hora*. Dostupné 3.8.2021 z <http://whc.unesco.org/en/list/690>

World Heritage Convention (2021o). *Tugendhat Villa in Brno*. Dostupné 3.8.2021 z <http://whc.unesco.org/en/list/1052>

Seznam tabulek

Tabulka 1: Produkty dle jednotlivých oblastí	45
Tabulka 2: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení pro Karlovy Vary.....	49
Tabulka 3: Hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízení v Karlových Varech	50
Tabulka 4: Demografický vývoj obyvatel v Karlových Varech	54
Tabulka 5: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení pro Mariánské Lázně	55
Tabulka 6: Hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízení v Mariánských Lázních	55
Tabulka 7: Demografický vývoj obyvatel Mariánských Lázní.....	58
Tabulka 8: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení pro Františkovy Lázně.....	59
Tabulka 9: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení ve Františkových Lázních	59
Tabulka 10: Demografický vývoj obyvatel ve Františkových Lázních	62

Seznam obrázků

Obrázek 1: Znak organizace UNESCO	10
Obrázek 2: Mapa památek UNESCO v ČR.....	16
Obrázek 3: Logo organizace České dědictví UNESCO	17
Obrázek 4: Mapa nominovaných měst	24
Obrázek 5: Vřídlo v Karlových Varech.....	26
Obrázek 6: Lázeňská kolonáda Mariánské Lázně	28
Obrázek 7: Kolonáda ve Františkových Lázních.....	29
Obrázek 8: Mapa parkovacích ploch v Karlových Varech.....	52
Obrázek 9: Rozložení veřejných toalet v Karlových Varech	53
Obrázek 10: Mapa parkovacích míst v Mariánských Lázních	57
Obrázek 11: Mapa veřejných toalet v Mariánských Lázních	58
Obrázek 12: Mapa parkovacích míst ve Františkových Lázních.....	60
Obrázek 13: Veřejné toalety ve Františkových Lázních.....	61

Seznam příloh

Příloha A: Stručný popis již zapsaných památek v ČR na Seznamu UNESCO

Příloha B: Popis ostatních nominovaných měst v Great Spas of Europe

Příloha C: Přepis rozhovoru se site manažery

Příloha D: Přepis rozhovorů s vedoucími informačními turistickými centry

Příloha A: Popis památek zapsaných na Seznam UNESCO v ČR

V této příloze jsou stručně popsány památky, které jsou již zapsané na prestižním seznamu UNESCO a jsou zmíněny v kapitole 1.5, která se zabývá organizací UNESC a Českou republikou. Popisy jednotlivých památek jsou čerpány z oficiálních stránek Seznamu světového a kulturního dědictví UNESCO World Heritage List.

Historické centrum Prahy

Staré město, Malá Strana a Nové Město, postavené mezi 11. a 18. stoletím, hovoří o velkém architektonickém a kulturním vlivu, kterého se toto město těší od středověku. Mnoho nádherných památek, jako hrad Hradčany, katedrála sv. Víta, Karlův most a četné kostely a paláce, postavené většinou ve 14. století za císaře Svaté říše římské Karla IV. (World Heritage List, 2021d)

Historické centrum Českého Krumlova (1992)

Město se nachází na břehu řeky Vltavy a bylo postaveno kolem hradu ze 13. století s gotickými, renesančními a barokními prvky. Je to vynikající příklad malého střeoevropského středověkého města, jehož architektonické dědictví zůstalo nedotčené díky svému mírumilovnému vývoji po více než pět století. (Wordl Heritage List, 2021e)

Historické centrum Telče (1992)

Domy v Telči, které stojí na kopci, byly původně postaveny ze dřeva. Po požáru na konci 14. století bylo město přestavěno na kámen, obehnáno zdí a dále posíleno sítí umělých rybníků. Městský gotický hrad byl koncem 15. století přestavěn ve vrcholném gotickém slohu. (Word Heritage List, 2021f)

Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře (1994)

Tento poutní kostel, postavený na počest svatého Jana Nepomuckého, stojí na Zelené Hoře, nedaleko Žďáru nad Sázavou na Moravě. Postaveno na počátku 18. století podle hvězdicového plánu, je to nejneobvyklejší dílo velkého architekta Jana Blažeje Santiniho, jehož vysoce originální styl spadá mezi neogotiku a baroko. (Wordl Heritage List, 2021n)

Kutná Hora: Historické centrum města s kostelem sv. Barbory a katedrálou Panny Marie v Sedlci (1995)

Kutná Hora se vyvinula v důsledku těžby stříbrných dolů. Ve 14. století se stalo královským městem vybaveným památkami, které symbolizovaly jeho prosperitu. Kostel

svaté Barbory, klenot pozdní gotiky, a katedrála Panny Marie v Sedlci, která byla restaurována v souladu s barokním vkusem počátku 18. století, měly ovlivnit architekturu střední Evropy. Tato mistrovská díla jsou dnes součástí zachovalé středověké městské zástavby s některými obzvláště jemnými soukromými obydlími. (World Heritage List, 2021j)

Lednicko-valtická kulturní krajina nebo také areál (1996)

Mezi 17. a 20. stoletím vládnoucí lichtenštejnští vévodové proměnili svá panství na jižní Moravě v pozoruhodnou krajinu. Spojila barokní architekturu (hlavně dílo Johanna Bernharda Fischera von Erlach) a klasický a neogotický styl lednických a valtických hradů s krajinou vytvořenou podle anglických romantických zásad krajinné architektury. Na 200 km² je jednou z největších umělých krajin v Evropě. (World Heritage List, 2021i)

Historická vesnice Holašovice (1998)

Holašovice jsou výjimečně úplným a zachovalým příkladem tradiční středoevropské vesnice. Má velké množství vynikajících lidových staveb z 18. a 19. století ve stylu známém jako „jihočeské lidové baroko“ a zachovává půdorys pocházející ze středověku. (World Heritage List, 2021g)

Zahrady a zámek v Kroměříži (1998)

Kroměříž stojí na místě dřívějšího brodu přes řeku Moravu, na úpatí pohoří Chřiby, které dominuje centrální části Moravy. Zahrady a zámek Kroměříž jsou výjimečně ucelenou a zachovalou ukázkou evropského barokního knížecího sídla a jeho zahrad. (World Heritage List, 2021c)

Zámek v Litomyšli (1999)

Zámek Litomyšl byl původně renesančním arkádovým hradem typu, který byl nejprve vyvinut v Itálii a poté přijat a velmi se rozvinul ve střední Evropě v 16. století. Jeho design a výzdoba jsou obzvláště jemné, včetně pozdějších vrcholně barokních prvků přidaných v 18. století. Zachovává neporušený sortiment vedlejších budov spojených se šlechtickým sídlem tohoto typu. (World Heritage List, 2021m)

Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci (2000)

Tento pamětní sloup, postavený v prvních letech 18. století, je nejvýraznějším příkladem typu památky specifické pro střední Evropu. V charakteristickém regionálním stylu známém jako olomoucké baroko a stoupající do výšky 35 m je zdoben mnoha jemnými náboženskými plastikami, dílo významného moravského umělce Ondreja Zahnera. (World Heritage List, 2021h)

Vila Tugendhat v Brně (2001)

Brněnská vila Tugendhat, kterou navrhl architekt Mies van der Rohe, je vynikajícím příkladem mezinárodního stylu v moderním hnutí v architektuře, jak se vyvíjelo v Evropě ve 20. letech 20. století. Jeho zvláštní hodnota spočívá v aplikaci inovativních prostorových a estetických konceptů, jejichž cílem je uspokojit potřeby nového životního stylu využitím příležitostí, které nabízí moderní průmyslová výroba. (World Heritage List, 2021o)

Židovská čtvrť a bazilika svatého Prokopa v Třebíči (2003)

Soubor Židovské čtvrti, starý židovský hřbitov a bazilika svatého Prokopa v Třebíči jsou připomínkou soužití židovské a křesťanské kultury od středověku do 20. století. Židovská čtvrť vydává vynikající svědectví o různých aspektech života této komunity. Bazilika svatého Prokopa, postavená jako součást benediktinského kláštera na počátku 13. století, je pozoruhodným příkladem vlivu západoevropského architektonického dědictví v této oblasti. (World Heritage List, 2021i)

Krajina pro chov a výcvik obřadních kočárových koní v Kladrubech nad Labem (2019)

Nemovitost se nachází na záplavové rovině řeky Labe, kde je písčité půda, volská jezera a památka pobřežního lesa. Struktura a funkční využití pozemků (pastviny, louky, lesy, pole, park), síť cest, tříd, stromů v regimentovaných liniích a uspořádaných klastrech i soliterních stromů, síť vodních toků, soubory budov v usedlosti a celkové složení včetně funkčních vztahů a vazeb mezi těmito součástmi – to vše plně slouží potřebám chovu a výcviku barokních tažných koní kladrubského plemene, které byly použity při obřadech na habsburském císařském dvoře. Kompozice krajiny je důkazem záměrného výtvarného přístupu ke krajině. Tato nemovitost je vzácným příkladem syntézy dvou typů kulturní krajiny – živé a organicky se rozvíjející krajiny, kde dominuje její klíčová funkce, a uměle vytvořené krajiny záměrně navržené a vytvořené podle principů francouzské a anglické

krajinné architektury, která je vynikajícím příkladem specializovaná dekorativní farma – ferme ornée. Císařský hřebčín byl založen v roce 1579 a od té doby je k tomuto účelu využívána jeho krajina. (World Heritage List, 2021k)

Krušnohoří (2019)

Erzgebirge/Krušnohoří (Krušné hory) se rozkládá v oblasti v jihovýchodním Německu (Sasko) a severozápadním Česku, které obsahuje bohatství několika kovů těžných od středověku těžbou. Region se stal nejdůležitějším zdrojem stříbrné rudy v Evropě v letech 1460 až 1560. Těžba byla spouštěčem technologických a vědeckých inovací přenesených do celého světa. Cín byl historicky druhým kovem, který se na místě těžil a zpracovával. Na konci 19. století se region stal významným globálním producentem uranu. Kulturní krajinu Krušných hor hluboce formovalo 800 let téměř nepřetržité těžby, od 12. do 20. století, s těžbou, průkopnickými vodohospodářskými systémy, inovativním zpracováním nerostných surovin a tavicími místy a těžebními městy. (World Heritage List, 2021b)

Mezi nehmotná dědictví poté patří následující:

Slovácký Verbuňk (2005)

Slovácký verbuňk patří mezi mužské tance skočného charakteru. Je tancem improvizovaným, který není vázán přesnými choreografickými pravidly. Jeho neodmyslitelnou součástí je předzpěv taneční písně. Vyskytuje se v jihovýchodní části Moravy – v etnografické oblasti Slovácko. Vzhledem k jeho lokálním specifikům lze rozlišovat sedm regionálních typů. Verbuňk je součástí přirozených tanečních příležitostí (hody, zábavy), existuje však také v pódiové formě. (České dědictví UNESCO, 2021)

Masopust (2010)

Na Hlinecku jsou doloženy popisy masopustních obchůzek a masek z konce 19. století, v některých vesnicích se konají spontánně po několik generací v téměř nezměněné podobě (Hamry, Studnice, Vortová) do dnešních dnů.

Sokolnictví (2010)

Sokolnictví je jedním z nejstarších vztahů mezi člověkem a dravcem, které trvá více než 4000 let. Je to tradiční aktivita lovu pomocí cvičených dravých ptáků v přirozeném prostředí.

Jízda králů (2011)

Jízda králů je lidový obyčej doposud neznámého původu, spojený povětšinou s tradičním křesťanským svátkem. U nás se udržuje už jen na Slovácku a na Hané, ačkoliv dříve byla po celé České republice velmi hojná.

Loutkářství (2016)

České loutkářství je uznáváno jako významný kulturní a společenský fenomén, jehož masové rozšíření po českých zemích se datuje do poloviny 19. století. Marionetáři, kteří hráli česky, se tehdy stali součástí procesu národního obrození.

Modrotisk (2018)

Tato technika barvení přírodním indigem původně pochází z Číny, do Evropy se rozšířila na počátku 18. století. Kromě České republiky se tradiční postup ještě používá v Rakousku, Maďarsku, Německu a Slovensku.

Foukané vánoční ozdoby (2020)

Nositelům specifického druhu sklářského řemesla spojeného s vánočními tradicemi je rodinná dílna Rautis v Poniklé a venkovští foukači perlí a navlékači, kteří s dílnou spolupracují a společně vytvářejí tyto osobité vánoční ozdoby. Poniklá je tak jediným místem na světě, kde se dodnes toto tradiční perlařské řemeslo zachovalo a funguje od roku 1902.

Jako jediné přírodní dědictví je na těchto stránkách uvedeno:

Starověké a pravěké bukové lesy Karpat a dalších regionů Evropy (2007, 2011, 2017, 2021)

Rozšíření nadnárodního sériového místa starověkých a pravěkých bukových lesů Karpat a dalších regionů Evropy o deset evropských zemí přispívá k výjimečné univerzální hodnotě a celistvosti majetku, který nyní zahrnuje 94 dílčích částí v 18 zemích. Rozšířená vlastnost představuje vynikající příklad relativně nerušených, složitých mírných lesů a vykazuje široké spektrum komplexních ekologických vzorců a procesů čistých a smíšených porostů buku evropského v různých podmínkách prostředí. (World Heritage List, 2021a)

Příloha B: Popis ostatních nominovaných měst v Great Spas of Europe

Příloha obsahuje stručný popis ostatních nominovaných měst v sériové nominaci Great Spas of Europe. U každého města je u názvu v závorce stát, ve kterém se město nachází.

Baden bei Wien, lázně Císařů (Rakousko)

Baden bei Wien se nachází hned vedle velké evropské metropole Vídně, historického sídla jedné z největších císařských dynastií světa – Habsburků. Baden byl dlouho jejich oblíbeným letoviskem; „Lázně císařů“ a magnet pro politiku na vysoké úrovni. Město jedinečně kombinuje architekturu počátku devatenáctého století („Biedermeier“) s architekturou a infrastrukturou na přelomu dvacátého století, kdy se Baden stal lázeňským letoviskem světové třídy. Lázeňská čtvrť se soustředí na lázeňskou zahradu, která obsahuje architektonický celek Kurhaus, Trinkhalle, Sommerarena a hudební pavilon. Terapeutická a rekreační lázeňská krajina zasahuje do malebného terénu kopců a údolí, které obsahují výrazný pás „sommerfrische“ vil pro Vídeňany a parky. Hudební dědictví mimořádného univerzálního významu je spojeno s jedním z oblíbených pracovišť Wolfganga Amaduse Mozarta, Ludwiga van Beethovena a Johanna Strauße. (Great Spas of Europe, 2021d)

Spa, Café of Europe (Belgie)

Lázně, „stejnomené lázeňské město“ a „perla belgických Arden“, hrály od počátku sedmnáctého století prekurzivní úlohu v uznávání léčebných vlastností minerální vody. Jeho syčené vody byly ideálně vhodné k pití a od té doby byly široce distribuovány po celé Evropě, což vedlo k zavedení názvu „spa“ do anglického slovníku. Od počátku osmnáctého století sloužily lázeňské prameny, které vyvěrají na zalesněném svahu jižně od města, jak pro krenoterapii, tak pro fyzickou aktivitu, síť procházek spojujících různé prameny a spojující je s městem. Spa se stalo mezinárodně uznávaným jako „kavárna Evropy“ a průkopník her. Od druhé poloviny devatenáctého století byl přeměněn na moderní lázeňské středisko s francouzskou klasicistní architekturou. Dnes je tepelná tradice a know-how podpořena přidáním nového tepelného centra s výhledem na město. (Great Spas of Europe, 2021g)

Vichy, královna lázeňských měst (Francie)

Vichy, „královna lázní“, významně přispěla k vytvoření evropské lázeňské kultury devatenáctého století, ve které hrála hlavní roli Francie. Jedná se o nejprestižnější a nejznámější francouzské lázeňské město, modelové lázně sloužící jako měřítko ve Francii i v jejích koloniích. Nachází se na rovinaté rovině u řeky Allier a kombinuje pařížské městské principy s lázeňskou promenádou uvnitř města. Napoleon III povzbudil stavbu nového lázeňského města s parky a bulváry, kosmopolitní „malou Paříž“ velkých lázeňských komplexů, čerpacích stanic spojených krytými promenádami, kasina a divadla, hotelů a vil. Úspěch Vichy pokračoval po těžkých dobách ve druhé světové válce a balená voda - „reine des villes d'eaux“ - se i nadále ve velkém vyvážela do celého světa. To dále poskytuje základ pro ochranné známky kosmetiky a výrobků pro péči o pleť Vichy Laboratories, přední značky péče o pleť v evropských kontinentálních lékárnách. (Great Spas of Europe, 2021h)

Bad Ems, malebné císařské lázně (Německo)

Bad Ems je kompaktní „Great Spa“, model ve formě a funkci, který dokumentuje časovou hloubku evropské tradice koupání. Malebné „císařské lázně“, těsně uzavřené v hluboce zaříznutém údolí přítoku Rýna, se staly jedním z nejdůležitějších lázeňských měst v Německu; místo pro hlavní politické události a rozhodnutí, průkopnické hry a související hudební dědictví. Jeho termální prameny jsou seskupeny u řeky, kde hlavní lázeňská čtvrť v historii neustále zaujímala stejné místo. Významné architektonické dědictví odhaluje vývoj od středověku „Wildbad“ přes dvorský život v baroku až po sofistikované mezinárodní letoviště v devatenáctém století a modernizaci vývoje na počátku dvacátého století. Přejít do propojené lázeňské krajiny, s náročnými terapeutickými stezkami a vysokými skalnatými vyhlídkami zůstává plně čitelný. Minerální voda Bad Ems má dlouhou historii stáčení a její soli byly použity ve známých pastilkách. (Great Spas of Europe, 2021a)

Baden-Baden, letní hlavní město Evropy (Německo)

Baden-Baden, „letní hlavní město Evropy“, bylo sponzorováno vládnoucí a kulturní elitou kontinentální Evropy devatenáctého století. Nachází se na západním okraji Černého lesa a stal se jedním z největších a nejmódnějších lázní v Evropě s neporušenou tradicí využívání minerální vody k léčení od starověku po současnost. Všechny vývojové fáze byly zachovány ve fyzické struktuře města, ale převládá devatenácté století. Odráží se v oddělené lázeňské čtvrti, nově vyvinuté přes řeku Oos ze starého města, a právě zde, v Kurhausu a kasinu, získal Baden-Baden celosvětovou pověst jako nejvyšší příklad německých her pro lázně. Bylo to také místo inspirace pro významné umělce a díla světového významu. Dnes, balneologické procedury a koupání pokračují s velkou popularitou v historických i nových termálních zařízeních, zatímco vynikající tradice hudby a divadla je živě udržována. (Great Spas of Europe, 2021c)

Bad Kissingen, mezi klasicismem a modernitou (Německo)

Bad Kissingen, bavorské „Velké lázně“, které překlenují neoklasicismus a modernu devatenáctého století, jsou vynikající pro reformní éru počátku dvacátého století. Architekt Max Littmann postavil a přestavěl téměř celé lázně ve výjimečné architektuře pomocí inovativních forem a materiálů; bezkonkurenční čerpací stanice Wandelhalle je největší stavbou svého druhu na světě. Vývoj se odehrával mimo středověké opevněné město, vedené seskupením pramenů, řekou Saale a nejstarší formální lázeňskou zahradou mimo městský kontext, což vše plynule přecházelo do parků a zalesněných kopců. Internacionální vzrostl od roku 1874 návštěvami německého císařského kancléře Otto von Bismarcka. Jeho obytné prostory jsou zachovány v Horním fyziologickém roztoku, část druhé lázeňské čtvrti, která se vyznačuje prvotními zařízeními na výrobu solanky v průmyslovém měřítku, což je důležitý rys evropských lázní. Zdravotní turismus zůstává v těchto „Velkých lázních“ zachován v původní funkci. (Great Spas of Europe, 2021b)

Montecatini Terme, zahradní evropské lázně (Itálie)

Montecatini Terme, se svou ranou významnou rolí v uznávání léčebných vlastností minerální vody, je důležitým zastoupením v zemi bohaté na termální prameny. Přiláká významné intelektuály a umělce, jako jsou Verdi, Puccini a Leoncavallo, a zároveň představuje poslední velkou materializaci jakýchkoli „Velkých lázní“. Ambiciózní regenerační projekt přeměnil „zahradní lázně“ z konce osmnáctého století na „krajinné lázně“. Monumentální lázeňská architektura, soustředěná na čtyřech hlavních pramenech,

je tečkovaná jako klenot v oáze zahrad, formálního parku a promenád. Obraz zeleně pokračuje ve svahu borovic a řadových olivových hájů, které spolu s historickou lanovkou vystoupají na strmé úbočí korunované Montecatini Alto – ústředním bodem Viale Verdi, centrální bulvár a hlavní osa moderních lázní. Díky své eklektické a svobodné lázeňské architektuře reinterpretované v toskánském stylu Montecatini Terme nadále slouží jako centrum balneologické léčby. (Great Spas of Europe, 2021f)

Město Bath, Georgian Spa City (Anglie)

Město Bath je považováno za jedno z nejstarších a nejvlivnějších „velkých lázní“. Ze středověkého opevněného města kolem centrálního seskupení horkých pramenů vzniklo v osmnáctém století velké „Georgian Spa“, které bylo často navštěvováno královskou rodinou a higharistokracií. Lékaři z lázně propagovali diagnostické léky založené na minerálních vodách a okolní krajina byla spravována jako součást „léčby“. Věnuje se volnému času, potěšení a vysoké módě, „Masters of the Ceremony“ vymyslela a hlídala „Pravidla koupele“, model pro kontinentální lázně. Byly propagovány prototypy Architecturalspa a Bath přispěl k vytvoření zdvořilé společnosti, která pomáhá utvářet evropské demokratické tradice a ideály. Vyniká ikonickými lázeňskými budovami, výjimečným gruzínským územním plánováním, architektonickými soubory Palladian, půlměsíce a náměstí, Bath spravuje své horké prameny již 2000 let. Dnes je udržována jako živé lázně a její funkce ke koupání jsou vylepšeny původními rekonstrukcemi a novými přírůstky. (Great Spas of Europe, 2021e)

Příloha C: Přepis rozhovorů se site manažery

Zkratkami ML (Mariánské Lázně), FL (Františkovy Lázně) a KV (Karlovy Vary) jsou označeni jednotliví zástupci měst na pozicích site manažer z důvodu lepší přehlednosti.

Otázka č. 1: Jaký máte celkový názor na zápis města na Seznam světového a kulturního dědictví?

- ML: Pokud jde o názory, zda bude nebo nebude podání nominace do seznamu Světového dědictví (WHL) úspěšné, lze jen konstatovat, že: během období od roku 2018 do konce dubna 2021, nevyskytly se zatím žádné náznaky, které by jakýmkoli zásadním způsobem naznačovaly nebo signalizovaly, že podání sériové nominace GSE o zápis do seznamu WHL je po technické stránce nějak kompromitováno. Podání sériové nominace GSE vnímáme pozitivně optimisticky, ale výsledky rozhodnutí nepředvídáme ani nepředpokládáme. Je to do určité míry i věc globální politiky UNESCO. Jinak zápis města na seznam světového kulturního dědictví umožní pozitivně ovlivnit další vývoj lázeňských měst západočeského lázeňského trojúhelníku směrem k nadnárodní otevřenosti nejen v rámci EU, ale prostřednictvím Světového dědictví UNESCO, i globálně.
- KV: Vnímám to v pozitivním směru, a to i z důvodu, že nejen Karlovy Vary, ale celý Karlovarský kraj je vnímán negativně a myslím si, že se jedná o město a region, které má hodně příležitostí. Myslím si, že právě tento krok zápisu na Seznam UNESCO nám ty příležitosti může otevřít a změnit stereotypní názory na město. Samozřejmě to má svá rizika, ale po 10 letech příprav to vnímám pozitivně.
- FL: Zápis města na list světového dědictví je velmi prestižní záležitostí. Už jen to, že jsme se dostali mezi TOP 11 evropských měst je pro naše město velká pocta a uznání kvalit jednotlivých komponent nominace v našem městě, ať se jedná o přírodní léčivé zdroje, architekturu, terapeutickou krajinu i historický význam města.

Otázka č. 2: Je tento prestižní zápis správným krokem?

- ML: Otázka byla zodpovězena před 10 lety, kladně. Jinak bychom nestáli před nominací
- KV: Určitě to bude správný krok.
- FL: Určitě, je to uznání významu města v oblasti lázeňství. Pokud k zápisu dojde, nelze to brát jako strašáka, ale jako pomocníka s ochranou historických hodnot.

Samotný zápis neznamena konzervaci území, ale ochranu historický hodnot, které lze skloubit s rozvojem města. A i význam značky UNESCO na poli cestovního ruchu je velmi významný.

Otázka č. 3: Na stupnici od 1 do 10, kdy 10 je nejvíce, zhodnoťte prosím připravenost na vstup do UNESCO.

- ML: Na škále 10 - veškeré kroky byly učiněny v období od 2012 do 2019, včetně Evaluační mise ICOMOSu, která proběhla v roce 2019.
- KV: 7 – Vždy je co zlepšovat, ale vzhledem k tomu, že proces příprav trvá již 10 let, tak je vidět odvedená práce.
- FL: 6

Otázka č. 4: Na stupnici od 1 do 10, kdy 10 je nejvíce, prosím zhodnoťte vybavení infrastruktury města a zdůvodněte toho ohodnocení.

- ML: Na škále 8-10 - Lokální a oblastní infrastruktury služeb v sektoru lázeňství a dopravy a turismu se tyto sektory připravují na stup novými komunikačními a marketingovými strategiemi ve spolupráci s ostatními městy.
- KV: 7 – Infrastruktura, pokud se budeme bavit o dopravní infrastrukturu, tak v posledním roce, zde v rámci přípravy vznikly nové parkovací systémy a vznikají projekty, k dotačním titulům, na parkovací domy, jakožto další parkovací infrastrukturu. Vznikl například Generel dopravy, takže základy pro vybudování dalších kapacit tu jsou. Samozřejmě tu poté je infrastruktura, co se týká cestovního ruchu, což se týká například navigačního systému nebo informačního systému ve městě, který bychom rádi zdokonalili. Jinak infrastruktura obecně – KV mají tu výhodu, že jsou rozlehle město a těch návštěvníků měli spoustu, tudíž jsou již historicky připraveni na návštěvníky. V tomhle mají KV výhodu a jsou díky tomu připraveni. S ubytovací kapacitou je na tom město KV také dobře, je tu velká možnost výběru, různá kvalita, tudíž si různé cílové skupiny vyberou, co potřebují a chtějí. Lze do tohoto zahrnout i lázeňská místa, zde je výhoda, že bazén Thermal bude poskytovat termální vodu a zároveň bude dostupný veřejnosti. Jako nedostatek jsou zde Alžbětiny lázně, u kterých by bylo dobré, aby se jim vrátila funkce veřejných lázní, ale zatím to tak není.
- FL: 5 – Současná infrastruktura města je zaměřena víceméně na dlouhodobé lázeňské pobyty klientů, kteří přijíždí autokarovou dopravou. Z toho pramení, že

v současné době není město příliš připraveno na příjezdy individuálních turistů, ať již krátkodobých pobytů nebo i jednodenních. V současné době se připravují projekty na rozvoj dopravní infrastruktury – parkovací domy. Dále je potřeba připravit infrastrukturu města na jednodenní návštěvníky – veřejné toalety. Zároveň je v projektové přípravě výstavba nového infocentra, které by mělo být UNESCO pointem.

Otázka č. 5: Na stupnici od 1 do 10, kdy 10 je nevíce, prosím zhodnoťte připravenost podnikatelských subjektů a zdůvodněte toto hodnocení.

- ML: Na škále 9-10: Podnikatelské subjekty jsou připravené vstoupit do nové éry odborně a s motivací.
- KV: 7 – Pro podnikatele byly připraveny workshopy. Jeden byl v Bacherově vile a byl zaměřen právě pro podnikatele Karlovarského kraje a další byl s Hospodářskou komorou. Informovanost těchto subjektů je, ale bohužel je těžká doba, jelikož řeší svoje věci a hodně subjektů zde zkrachovalo a pokud přijde nějaká krize s ruskou klientelou, tak je to zde velmi nejisté. Každopádně o informovanost z naší strany jsme se snažili, kdy o ně zájem i byl.
- FL: 4–V tomto kontextu je potřeba ještě hodně práce. Jak bylo zmíněno výše, město je v současné době orientováno na starší klientelu na dlouhodobých pobytech. Po vstupu do UNESCO lze očekávat, že do města dorazí i mladší generace, která bude požadovat jiný typ služeb. A to jak v oblasti ubytovacích, stravovacích i doprovodných služeb. Výhodou FL je Aquapark Aquaforum, který může sloužit k „vyzkoušení“ lázní i pro jednodenní návštěvníky.

Otázka č. 6: V čem je dle předchozího hodnocení město připraveno na vstup do UNESCO?

- ML: Město splnilo všechna předepsaná hodnotící kritéria v předchozím období (2015-2019).
- KV: Otázka byla zodpovězena v předchozích hodnoceních.
- FL: Příprava města v oblasti marketingových aktivit, ochraně a rekonstrukci významných objektů, vytvořením pozice SITE MANAGERA ve struktuře městského úřadu s akcentem na ochranu území.

Otázka č. 7: V čem je naopak, dle předchozího hodnocení, město nepřípraveno na vstup do UNESCO?

- ML: V dotažení (optimalizace a rozšíření rozmanitosti) služeb sítě místní dopravní infrastruktury.
- KV: Otázka byla taktéž zodpovězena v předchozích hodnoceních.
- FL: Dopravní infrastruktura, doprovodná infrastruktura

Otázka č. 8: Co je dle Vašeho názoru největší příležitost vstupu na Seznam UNESCO?

- ML: Zdůraznění mezinárodního postavení lázeňských míst v rámci GSE (11 lázeňských míst GSE ze 7 zemí Evropy tvoří jeden jednotný a nedílný celek pod reklamní značkou „Slavné lázně Evropy“)
- KV: Největší příležitostí je práce spolupráce s dalšími 10 městy. Je to určitě inspirace, brání si příkladů, jak to funguje právě v jiných městech, jelikož každé město je „tahoun“ v něčem jiném. A zároveň je to prezentace v Evropě, nejen u nás, ale i s dalšími společnostmi, jako je Spolek historických lázeňských měst, s těmi spolupracujeme více, kde probíhá prezentace lázní. Jako příležitost tedy beru to, že tam nejdeme sami, ale vstupujeme tam s dalšími městy.
- FL: Příležitostí je z dlouhodobého hlediska obnovení významu lázeňství. To je jako jeden ze segmentů zdravotnického systému dlouhodobě podceňováno. Pokud poukážeme na jeho význam v evropském i světovém historickém kontextu ve spojitosti s celosvětovým tématem „návratu k přírodě“, může dojít k obnovení zájmu o tento segment

Otázka č. 9: Jaká v této nominaci vidíte pozitiva?

- ML: Ekonomický růst sektoru lázeňství a hospitality, globální rozměr cestovního ruchu a turismu.
- KV: Určitě tu spolupráci s těmi dalšími městy a budou se tvořit i nové produkty v rámci všech 11 měst. Zvedne to kvalitu a prestiž, mohlo by to i zvednout karlovaráky, aby byli pyšní na svoje město. Jako pozitivum, ale zároveň je to i negativum, je větší kontrola rozvojových projektů města, protože když v hromadném zápisu udělá jedno město chybu, tak to ovlivní i dalších 10 měst.
- FL: Brand UNESCO v rámci marketingu cestovního ruchu, zachování historických hodnot města, rozvoj celého regionu v rámci příjezdového cestovního ruchu

Otázka č. 10: Jaká v této nominaci vidíte negativa?

- ML: Eventuální saturace krátkodobé masové konzumní turistiky (Český Krumlov, Telč, Olomouc).
- KV: Města musí být zodpovědná a vidím v tom tu hrozbu, kdy KV udělají špatný krok a ohrozí další města. Poté je zde také hrozba masového turismu, který nelze očekávat ze dne na den a jsou k tomu potřebné nástroje, ale lze s tím pracovat.
- FL: Možným rizikem je výrazný nárůst návštěvnosti jednodenních „průjezdových“ návštěvníků, který by mohl změnit „pohodové klima“ našich lázní

Otázka č. 11: Jaký přepokládáte vliv zápisu na město v horizontu 5 let?

- ML: Těžké předjímat, závisí na ekonomickém vývoji globálně. Ekonomické forecasty jsou notoricky nevyzpytatelné. Předpovědět co bude za rok je obtížné, o to obtížnější, co bude za 5 let. Pokud se přesto budoucnost plánuje (viz strategické plány měst apod.), jde jen o psychologickou berličku pro výkonné ředitele, manažery a vedoucí pracovníky pro někdy obtížná komplexní rozhodnutí, která musejí podstupovat, aby si utišili vlastní zodpovědnost a uklidnili svá svědomí. Vezměte si např. jen situaci, která se odehrává kolem tzv. covidové krize.
- KV: V rámci GSE máme nadefinované cíle v oblasti 5 let. Cíle jsou, že chceme být nejslavnější lázně v Evropě, v rámci 10 let poté chceme být nejslavnější lázně celosvětově. Doufám, že už v rámci 5 let, se lázně začnou brát i z jiného hlediska, nejen jako že lázně jsou pro starší, ale že je začnou brát i mladší ročníky a že to budou brát jako prevenci, a nejen když je už problém.
- FL: Dle mého názoru nedojte v průběhu 5 let k výrazné změně, zvláště v současné covidové situaci. Pokud se podíváme do statistik jiným UNESCO měst v ČR, tak po zápisu došlo cca v průběhu 2 let k nárůstu návštěvnosti města individuálními turisty z Evropy a vyspělých zemí Asie a hromadnými zájezdy z Číny. Poté vzhledem k chybějící infrastruktuře došlo k přechodnému poklesu a poté opět k nárůstu. Vzhledem k omezení letecké dopravy kvůli pandemii koronaviru nelze tento trend v nejbližší době očekávat, a tak mají místní podnikatelé i město čas se na změnu klientely připravit a poté již poskytovat kvalitní služby.

Otázka č. 12: Jaký přepokládáte vliv zápisu na město v horizontu 25 let?

- ML: Ekonomika v budoucnu je nepředvídatelná, tudíž se nedá předpovídat na rok dopředu na lokální (české) úrovni, natož na úrovni Evropy a globálně, na dekády dopředu. Moderní „vědecké“ předvídaní ekonomické budoucnosti je totéž jako starověké předpovědi astrologů o životě babylonským panovníkům, nebo drobnopravců (haruspíků), kteří věstili budoucnost země z vnitřností zvířat egyptským faraonům.
- KV: Určitě si myslím, že za 25 let, když se zapíšeme, tak v rámci 11 měst budeme mít nové společné produkty (cestovní balíčky) a přímé propojení mezi městy a větší zaměření na udržitelnost.
- FL: Myslím si, že určitě dojde k rozvoji destinace, který bude samozřejmě se zachováním historických hodnot památkově chráněného území. Rozvojové plochy se budou vytvářet v okolí. Město by do té doby s ohledem na svůj léčebný charakter mělo aspirovat na CO₂ neutrální město, které bude dbát na zdravé klima ve všech oblastech

Otázka č. 13: Jaký očekáváte vliv zápisu na návštěvnost města?

- ML: Rozšíření spektra zahraničních návštěvníků nad tradiční rámec Německa, Rakouska, Ruska a zemí EU.
- KV: Je to rozmanité, ale přibude více krátkodobých návštěvníků, tedy návštěvníků, kteří přijedou na méně než 3 týdny a také přibude klientela, která hledá tu kvalitu, například severské země.
- FL: Jak již bylo zmíněno, existují určité trendy v návštěvnosti po zápisu na list světového dědictví UNESCO. Bohužel svět je nyní jiný a co platilo kdysi nyní s covidovou dobou neplatí. Nelze tedy očekávat rychlý nárůst hromadných zájezdů z asijských zemí, spíše se bude jednat o individuální turisty z Evropy. Určitě však dojde k navýšení návštěvnosti a ke změně struktury klientely.

Otázka č. 14: Jaký vnímáte přínos sériové nominace?

- ML: Provázání vzájemně prospěšných vztahů mezi 11 partnerskými lázeňskými městy sériové nominace GSE ze sedmi zemí Evropy – vznik Trade MarkTM GSE

- KV: Přínos z toho, že město do tohoto zápisu nejde samostatně, ale spolu s dalšími, což zvýší povědomí o městě a také prestiž, nejen zápisem na UNESCO.
- FL: Zde určitě působí synergický efekt. Lázeňská místa si předávají zkušenosti ve všech oblastech. Vzájemná setkávání nám umožňují předávat si „best practice“, a to jak v oblasti marketingu, ochrany památek, komunikace s komunitou, novináři, státními úřady, atd. Sériová nominace je jednou z největších, která se kdy o zápis pokoušela. Má to své výhody i nevýhody. Jak bylo řečeno hodnotícími komisari „jste spojenou nádobou, co udělá jedno město, dopadne i na další“. Je to tedy z jedné strany velká pocta a z druhé velký závazek k dodržování všech podmínek zápisu tak, aby nebyla ohrožena celá nominace. Výhodou českých měst je i jejich relativně malá vzdálenost mezi nimi a tím pádem rychlá dostupnost

Otázka č. 15: Jakou očekáváte změnu struktury klientela?

- ML: Rozšíření spektra zahraničních návštěvníků nad tradiční rámec (Německa, Rakouska, Ruska), globální dosah na „netradiční“ kontinenty Asie, Blízkého a Středního Východu a ostatních kontinentů (obou Amerik, Austrálie, Indie) ve Střední Evropě.
- KV: Návštěvníci, kteří hledají kvalitu, ale nezdrží se zde tak dlouho.
- FL: Nepředpokládáme v nejbližších letech totální překlopení klientely od dlouhodobých lázeňských pobytů (česká a německá klientela) k nějakým krátkodobým „city break“ pobytům. Core businessem bude vždy lázeňství s ohledem na vybudovanou infrastrukturu a kvalifikované lidské zdroje. Avšak city break pobyty mohou být zajímavým doplněním k představení města jinému klientele, protože „Františkovy Lázně umí překvapit“.

Příloha D: Přepis rozhovorů s vedoucími informačními turistickými centry

Zkratkami ML (Mariánské Lázně), FL (Františkovy Lázně) a KV (Karlovy Vary) jsou označeni jednotliví zástupci měst na pozicích vedoucích informačních turistických center v daném kraji pro lepší přehlednost.

Otázka č. 1: Jak vnímáte současnou situaci v cestovním ruchu v lázeňském městě?

- FL: Františkovy Lázně jsou významnou destinací na poli lázeňství a cestovního ruchu. Na 5 550 obyvatel je zde dle informací ČSÚ 3 487 lůžek v lázeňských zařízeních a celkem 4 665 lůžek. Je tedy zřejmé, že současná omezení spojená s koronavirovou pandemií, kdy jsou lázeňská zařízení uzavřena či omezena jejich činnost, to bude mít dramatické dopady nejen na provozovatele zařízení, ale i na život a ekonomiku města. Je nutné oblast cestovního ruchu podporovat a spolupracovat s podnikatelskými subjekty. Domnívám se, že podpora ze strany státu formou dotačních titulů na pokrytí výpadku zahraniční klientely v lázeňských zařízeních letos již nebude dostačující. Je potřeba společné lobbování zástupců samospráv a lázeňských zařízení, aby lázeňství bylo posunuto do preventivních programů a pomáhalo posilovat zdraví a zlepšovat kvalitu života s dopadem na HDP. Asociace působící v lázeňství usilují také o zařazení léčby postcovidového syndromu na indikační seznam pro lázeňskou péči, pobyty v lázních pro příslušníky první linie atd. Tyto kroky mohou pomoci nastartovat cestovní ruch v lázeňském městě. Zaměřit se na novou klientelu lázní v rámci preventivních programů, nikoliv jen na následnou lázeňskou péči.
- ML: Situace v cestovním ruchu je kritická nejen v našem městě, ale na celém světě. Doufáme, že s proočkovností a promořeností populace se situace vrátí brzy do normálu a do lázní se vrátí hosté, turisté a pacienti.
- KV: Současnou situaci vnímám jako velmi tragickou, protože město bylo v takovéto situaci v době, kdy tu byl požár, povodeň nebo válka. Nyní to vypadá velice podobně, jelikož se nic nesmí, hotely v podstatně skomírají na nějaké hranici přežití, to samé restaurace a trvá to strašně dlouho. Jediné, co teď funguje jsou podpůrné programy jako Antivirus, Covid lázně, Covid ubytování, o které se spousta hotelů v KV přihlásilo a využívá je, je to to, co je drží nad vodou. Až se rozvolní a otevřou se hotely, tak to bude trvat v řádu měsíců, než se rozjedou a budou provozuschopní. Znovunávrat bude trvat klidě i 5 až 7 let, ale budeme dělat vše pro to, aby se situace zlepšila.

Otázka č. 2: Jaký máte celkový názor na zápis města na seznam světového a kulturního dědictví UNESCO?

- FL: Je to výjimečný mezinárodní nominační projekt, který vyzdvihuje nejen jedinečnost lázeňství, přírodního dědictví, architektury, kultury atd., ale také nadnárodní spolupráci, která vznikla na úrovni starostů jednotlivých 11 měst. Věřím, že zápis města na seznam UNESCO bude mít pozitivní vliv na ochranu přírodního dědictví lázní a také očekáváme zvýšení návštěvnosti města.
- ML: Je to pro město i celý region příležitost zviditelnit českou lázeňskou péči v rámci uznaného světového dědictví, získat prestiž a možnosti k zvelebování města a jeho významných památek a celkového genia loci.
- KV: Vnímám to stejně jako covid krizi, jako příležitost. Zápis KV na kulturní dědictví UNESCO je opravdu příležitost, která by nám mohla otevřít trhy, na které jsme dosud nedosáhli, takže to vnímám pozitivně. Je k tomu ovšem potřeba zmínit, že je potřeba dát pozor na některé věci, abychom se nestali průjezdovým městem, kde se denně odbaví desetitisíce lidí, ale nic po nich nezůstane, kromě spotřebovaného odpadu a město to nebude nikam posouvat. Naopak by to stálo více peněz.

Otázka č. 3: Jakým si myslíte, že zápis na seznam UNESCO ovlivní město?

- FL: Zvýšení návštěvnosti města a následně zvýšení ekonomických zisků. Ochrana památek a přírodního dědictví – rekonstruování objektů, které nezmění charakter lázní.
- ML: Město tím přijímá obrovský závazek péče o kulturní dědictví nejen své, ale celého uskupení, neboť na seznam se dostávají nikoliv samostatná města a jeden velký celek. To bude obnášet řadu činností, které jsou definovány ve schváleném místním management plánu.
- KV: Otevře nám to nové trhy, myšleny západní trhy, ale i tam kde nejsme tolik známí. Značka UNESCO je právě pro tyto západní trhy velmi kvalitní. Ovlivní nás tedy segmentací a otevřením nových trhů.

Otázka č. 4: Na stupnici od 1 do 10, kdy 10 je nejvíce, prosím zhodnoťte připravenost na vstup do UNESCO infrastruktury.

- FL: 5 – je potřeba rozšířit parkovací možnosti (hlídaná parkoviště), modernizovat a navýšit kapacity veřejných toalet nejen v centru města, rozšířit navigační a informační systémy v okolí města
- ML: 7
- KV: 4 až 5 – nemáme vybudovanou infrastrukturu v podobě parkovišť, navigačního systému, informovanosti příjezdějících, na to nejsme připraveni a čeká nás kus práce.

Otázka č. 5: Na stupnici od 1 do 10, kdy 10 je nejvíce, prosím zhodnoťte připravenost na vstup do UNESCO z pohledu prodeje.

- FL: 5–v současné době je nabídka zboží a služeb přizpůsobena zákazníkům / lázeňským hostům, kteří jsou zde na 3týdenním lázeňském pobytu (věk 55–65 let). Tito zákazníci nevyhledávají jinou nabídku mimo své lázeňské zařízení. Pro novou klientelu lázní, která navštěvuje místa značky UNESCO bude potřeba rozšířit nabídky na krátkodobé lázeňské pobyty, lokální gastronomii a veřejné prostranství pro aktivní odpočinek.
- ML: 7
- KV: V této připravenosti není problém, každý si najde produkt, který hledá a zde je nabídka široká. Aby lidé poznali a ochutnali lázně nestačí prodloužený víkend a na to bude brát důraz.

Otázka č. 6: V čem je dle předchozího hodnocení město připraveno na vstup do UNESCO?

- FL: Město má zpracován „Lokální Management plán města Františkovy Lázně“. Je to živý dokument, který uvádí konkrétní činnosti podle priorit zaměřené na obnovu a ochranu staveb, které byly zahrnuty do nominace. Dalším důležitým krokem bylo zřízení pozice SITE MANAGERA UNESCO, který řídí a realizuje stanovené priority lázní a spolupracuje s podnikatelskými subjekty a s manažery ostatních 10 lázeňských měst.
- ML: Dostatečná hotelová kapacita, parkovací plochy

- KV: V tom, že budeme umět prodat to co chceme. Připravenost vidím v tom, že jsme dokázali popsat produkt lázeňství a splnit požadavky, které zápis požaduje. To si myslím, že funguje.

Otázka č. 7: V čem je naopak, dle předchozího hodnocení, město nepřipraveno na vstup do UNESCO?

- FL: Dopravní infrastruktura, nabídky a služby pro rodiny s dětmi.
- ML: Chátrající turistická infrastruktura. Malá informovanost a zapojení místních obyvatel. Nedořešená situace týkající se toho, jakým způsobem „oddělit“ tzv. UNESCO turisty, tedy potenciálně krátkodobé hosty, kteří mohou masivně narušit klid a relaxační zónu lázeňských pacientů.
- KV: Dopravní infrastruktura. O tomto problému se ví dlouhodobě, ale nominace to vynesla na horní příčky.

Otázka č. 8: Co je podle Vás největší příležitostí vstupu na seznam UNESCO?

- FL: Dlouhodobá a plánovaná ochrana kulturního dědictví, plánování a ochrana přírodních zdrojů, odborné výzkumy, tvorba a realizace marketingu v cestovního ruchu. To vše na národní i mezinárodní úrovni.
- ML: Jde nám o to, naučit lidi, že lázně nejsou jen pro staré a nemocné, ale je to součást péče o tělo i ducha a potvrzuje to i UNESCO.
- KV: Příležitost vidím v tom, že je možné ukázat KV z jiného pohledu

Otázka č. 9: Jaká v zápisu vidíte pozitiva?

- FL: Nová klientela lázeňského města. Rozšíření infrastruktury a její využití i pro občany města. Rozšíření služeb a tím vytvoření nových pracovních míst. Připojení města, k již známé značce UNESCO – podpora marketingových aktivit.
- ML: Světový věhlas, více hostů, větší příjem do městské pokladny, větší prostředky na marketing a rozvoj cestovního ruchu.
- KV: Orientace na ostatní trhy, otevřou se nám dveře, na které bychom měly problém dosáhnout. Pozitiva jsou v zápisu, je to jedinečná příležitost se ukázat.

Otázka č. 10: Jaká v zápisu naopak vidíte negativa?

- FL: Jak se současní lázeňští hosté přizpůsobí nové cílové skupině turistů, kteří nevyhledávají klidné a čisté prostředí lázní, ale wellness a volnočasové aktivity. Vliv rostoucí návštěvnosti na životní prostředí v lázních.
- ML: Více turistů, větší nápor infrastruktury, ohrožení lázeňských hostů masivní turistikou.
- KV: Over turismus, že se můžeme stát pouze tím průjezdovým městem. Přijet, ochutnat, vyfotit a odjet. Nedosažení kvality služeb – bude tu špína, neuklizeno, nebudou kvalitní služby, to je velká hrozba.

Otázka č. 11: Máte nějaký plán, jak rozvíjet cestovní ruch města? (Myšleno v souvislosti s potenciálně příjíždějícím novým segmentem turistů)

- FL: Rozšířit nabídku nových volnočasových aktivit – půjčovny sportovního vybavení a prodloužit délku pobytu hostů, kteří nejsou klienty lázní. Vytvořit produkt ve formě lázeňské návštěvnické karty (koncerty, galerie, muzea, sport, památky, gastronomie).
- ML: Existuje strategický plán města a management plán pro UNESCO nominace.
- KV: Vzniká každý rok, na každou sezónu, jinak strategie ještě není. Brzo se na ní ale snad začne pracovat.

Otázka č. 12: Jaký je největší problém ve Vašem městě v rámci cestovního ruchu?

- FL: Nedostatečné veřejné WC ve městě a v blízkém okolí. Vytvořit podmínky pro zlepšování infrastruktury, doplnit síť obchodů, rozšířit a zlepšit kvalitu nabídky služeb v oblasti gastronomie (mezinárodní kuchyň, lokální potraviny).
- ML: Nejednotnost, roztržitost, špatná komunikace mezi jednotlivými aktéry, malé finanční prostředky na cestovní ruch a jeho rozvoj.
- KV: Oddělenost jednotlivých částí města od života, rezidentní a turistická část. To je velká chyba a bude trvat, než se to srovná. Řevnivost mezi jednotlivými částmi, kdy rezidenti jiných částí poté kritizují, že se investuje do kolonád a opravují se cesty.

Otázka č. 13: Propagujete v současné době již nominaci?

- FL: Město Františkovy Lázně organizuje výstavy související s nominací a prezentací statku Slavné lázně Evropy. Město Františkovy Lázně vytvoří a spolupracuje na tvorbě materiálů, které propagují a představují hodnoty a přínosy týkající se nominace všech komponent z hlediska výjimečné světové hodnoty sériového statku. Ve spolupráci s Karlovarským krajem budou Františkovy Lázně podporovat prezentaci nominací na zápis do seznamu UNESCO v Karlovarském kraji – Slavné lázně Evropy.
- ML: Probíhá propagace v rámci kraje.
- KV: Probíhá částečně. GSE má letáky, jsou hrníčky, webové stránky, bude se zakládat facebooková stránka, hodně se o tom mluví a částečně se něco děje.

Otázka č. 14: Máte naplánované aktivity, pokud v červenci dojde k zápisu?

- FL: Ano, v letních měsících připravujeme oslavy pro širokou veřejnost – Lázně žijí! Součástí oslav bude nejen prezentace statku Slavné lázně Evropy, ale také bohatý kulturně-vzdělávací program, gastro festival a prezentace jednotlivých lázeňských domů tzv. lázně na zkoušku.
- ML: Pouze v rámci společenství GSE – společný web, marketing značky apod. Pro zápis do UNESCO existuje ve městě samostatná komise a site manažer.
- KV: Byla již naplánovaná 2x, ale vzhledem k odkladu je letošní verze online, kvůli covidu. Bude to probíhat jako video medailonek starostů a primátorů všech 11 měst. Možná to bude trošku připojené i k filmovému festivalu.

Otázka č. 15: Jak se případný zápis projeví na produktech, které promujete? Vypište prosím maximálně 5 produktů, které v rámci svých kampaní propagujete a přiřaďte k nim body 1-5, kdy 5 je nejméně důležité:

Oblast	Produkty před zápisem	Produkty po zápisu
FL	Historické a kulturní dědictví - 1 Přírodní zdroje - 2 Kulturní akce - 3 Volnočasové aktivity – sport ve veřejném prostoru - 4 Poznávací zájezdy do okolí - 5	Přírodní zdroje a přírodní památky - 1 Kulturní akce, tradiční řemesla - 2 Síť půjčoven sportovního vybavení (kola, koloběžky, brusle) - 3 Cyklistické výlety v okolí lázní – 4
ML	Mariánky jsou super lázně / příroda - 1 Mariánky jsou super wellness / relax / dovolená - 2 Mariánky jsou super pro sport - 3 Mariánky jsou super pro děti / rodinu / na výlet - 4	Zatím nebylo definováno, ale v základu se produkty asi nezmění
KV	Lázně, wellness – 1 Přírodní bohatství - 2 Prostředí, klima - 3 Kultura - 4 Sport - 5	Nebude probíhat velký změna

Otázka č. 16: Jakou očekáváte změnu ve struktuře klientely?

- FL: Očekáváme turisty navštěvující památky UNESCO, tj. max na 2 noci, ale naším cílem je jim nabídnout bohatý program/pobyt, aby zde strávili týdenní dovolenou.

- ML: Chceme se soustředit na stávající klientelu, tedy tradiční evropské trhy, případně severské státy, USA, Rusko. Doufáme, že se klientela příliš nezmění. Je důležité zachovat si status lázeňského města.
- KV: Mladší, ne tradiční lázeňská starší generace, která se sem léčí jezdit. Změna by měla dojít k tomu, že se budeme bavit o mladších klientech, o prevenci a jiných trzích.

Jaká je vaše představa klienta, který cestuje za památkami UNESCO?

- FL: Vyšší standard služeb od ubytování, stravování a wellness. Pestrý kulturní program a volnočasové vyžití ve městě.
- ML: Nebylo zodpovězeno
- KV: Pár ve středním věku, který má odrostlejší děti, kteří s nimi již nejezdí. Jsou to tradiční milovníci kultury, umění, cestování a poznávání nových věcí. Klidnější lidi, kteří nepotřebují adrenalinové zážitky a jsou to lidi, kteří se o sebe dokáží dobře postarat, o tělo a duši. Budou to konzervativnější a náročnější lidé, kteří za své peníze budou požadovat dostatečnou kvalitu.

Abstrakt

Volfová, D. (2021). *Proces zápisu lázeňských míst Karlovarského kraje na Seznam UNESCO – připravenost, přínosy, rizika* (Bakalářská práce), Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická, Česko.

Klíčová slova: Františkovy Lázně, Great Spas of Europe, Karlovy Vary, Mariánské Lázně, připravenost, přínosy, rizika, Seznam světového kulturního a přírodního dědictví

Bakalářská práce se zabývá připraveností, přínosy a dopady zařazení památek v Karlovarském kraji na Seznam UNESCO. Úvodní část práce seznamuje s organizací UNESCO, jejími orgány a základními dokumenty. Další část práce se věnuje Seznamu světového a kulturní dědictví a náležitostem potřebným k zápisu na tento Seznam. V teoretické části rovněž dochází k představení sériové nominace Slavné lázně Evropy spolu s přínosy a dopady zařazení památek na Seznam UNESCO. V praktické části jsou poté provedeny rozhovory se zodpovědnými osobami z oblasti veřejné správy, z čehož byly vyhodnoceny nejslabší a problémové oblasti, které byly analyzovány. Na závěr je vybráno několik doporučení.

Abstract

Volfová, D. (2021). *Procedure of inscription of spas in the Karlovy Vary region on the UNESCO World Heritage List – readiness, benefits, risks* (Bachelor Thesis). University of West Bohemia, Faculty of Economics, Czech Republic.

Key words: Františkovy Lázně, Great Spas of Europe, Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Realiness, Benefits, Risks, UNESCO, Word Heritage List

The bachelor thesis deals with the readiness, benefits and impacts of including monuments in the Karlovy Vary region on the UNESCO List. The introductory part of the work introduces UNESCO organizations, its bodies and basic documents. The next part of the work is devoted to the List of World and Cultural Heritage and occasionally needed to be inscribed on this List. In the theoretical part, we also follow the presentation of the serial nomination of the Famous Spa of Europe together with the benefits and impacts of including monuments on the UNESCO List. In the practical parts, interviews are then conducted with responsible persons from the field of public administration, from which the weakest and problematic areas were evaluated and analyzed. Finally, several recommendations are selected.